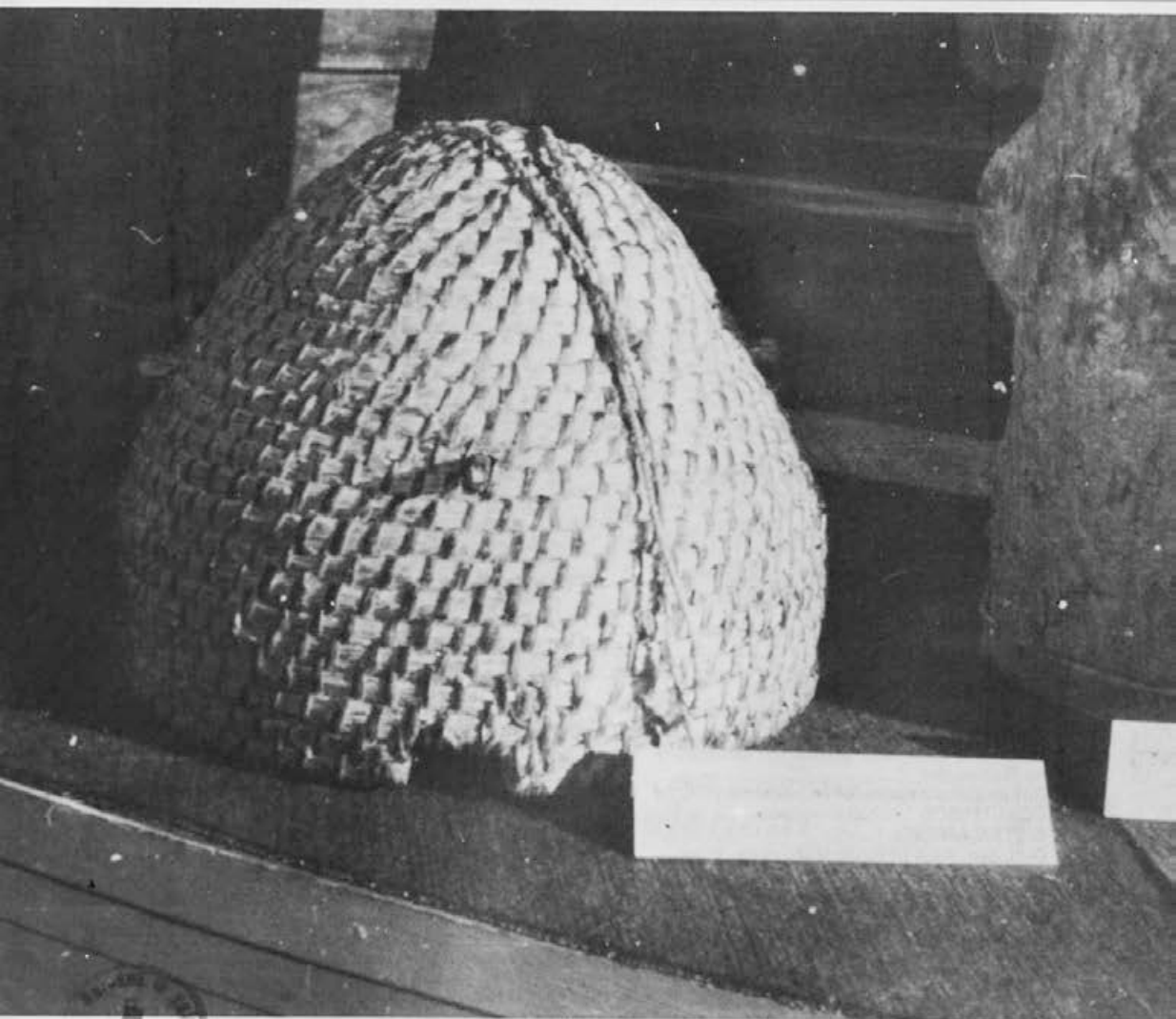

Slovenski čebelar

1

Letnik LXXXIX-Leto 1987

LETO 1873 – PRIČETEK PERIODIČNEGA ČEBELARSKEGA TISKA NA SLOVENSKEM

999504962

Slovenski čebelar

SLOVENSKI ČEBELAR
GLASILO ČEBELARSKIH
ORGANIZACIJ SLOVENIJE

Št. 1

1. januar

letnik 89

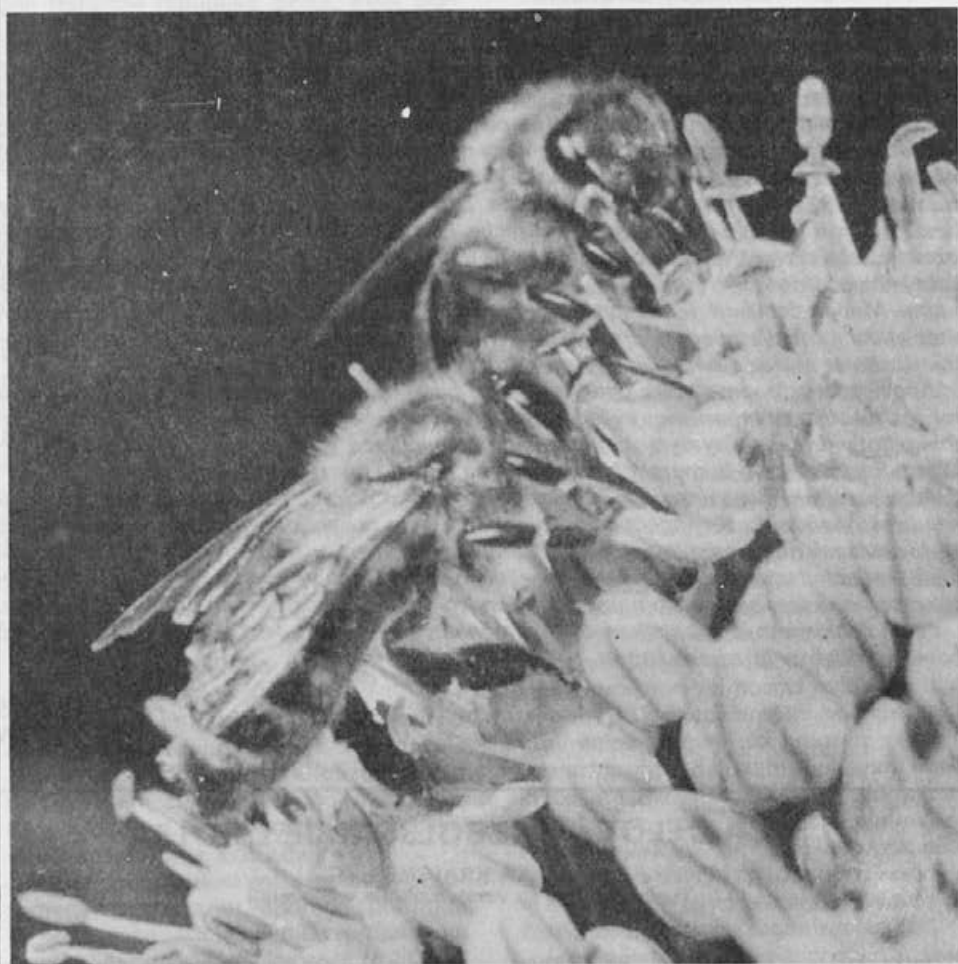
VSEBINA

Andrej Petelin: V novo leto 1987	2
Jelka Kraigher: Za celovito izboljšanje okolja	2
Ivan Esenko: Čebelarjeva opravila v januarju	3
lnž. Janez Pokljukar: Dve leti delovanja službe za selekcijo kranjske čebele	5
Dušan Leb: »Kvalitetno matico čebele vzredijo iz jajčeca«	9
Dr. Jože Rihar: Dnevi čebelarstva – Sarajevo 86	11
Andrej Dvoršak: 60 čebelarških let Franca Novaka	13
Drago Papler: Posebni grelni nož za odkrivanje medu	15
Tilka Brezovnik (pesem): Čebelice drage, kdo vas bo ljubil	15
IZ TUJIH ČEBELARSKIH ČASOPISOV	
Martin Mencej: Nenavadno pojmovanje o zatiranju varooze	21
Prodor kranjice na Baltik	21
Andrej Dvoršak: S cepljenjem do imunosti	22
Martin Mencej: Tveganje s kemoterapeu- skim zdravljenjem	22
Z varoo okuženi troti na ženitnem potova- nju	23
ODMEVI	
Ivan Štemberger: Kirarjev panj	24
Jože Jenko: Raziskave gozdnega medenja v ZR Nemčiji, kaj pa v Dolgi vasi?	24
ZA ČEBELARSKO KROŽKE	
Janko Jurca: Delo čebelarskega krožka na osnovni šoli v Žireh	25
Polona Bižal: Naš čebelarski krožek	26
IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA	
Tomo Strgulc: Predavanje o vzreji in odbiri matic	27
Viktor Kladnik: Izlet posavskih čebelarjev na Gorenjsko	28
Samoupravni sporazum o združitvi v ZČOJ OSMRTNICE	29
BILTEN MEDEX	
Dipl. oec. Aleš Mižigoj: Naša prihodnost je v izvozu	17
Draga Železnikar: Tudi čebelarji bomo imeli svojo šolo	18
Novoletne želje	19
Boris Slavec: Pospeševalna služba v letu 1986	19
Draga Železnikar: Oskrba s čebelarskim materialom	20

CONTENTS

A. Petelin: Into the New Year 1987	2
J. Kraigher: For the general amelioration of the environment	2
I. Esenko: Beekeeper's occupations in Ja- nuary	3
J. Pokljukar: Two years of activity of the service for the selection of Apis Carnica	5
D. Leb: A good beequeen is raised by bees from the egg	9
J. Rihar: Days of Beekeeping – Sarajevo 86	11
A. Dvoršak: Sixty beekeeping years of Franc Novak	13
D. Papler: Special heating uncapping knife for honey	15
T. Brezovnik: My dear little bees, who will love you (poem)	15
FROM FOREIGN BEEKEEPING NEWSPAPERS	
M. Mencej: Unusual conception of extirpa- ting varroa	21
Apis Carnica at the Baltic	21
A. Dvoršak: By vaccination to the immu- nity	22
M. Mencej: Taking risk by chemotherapeu- tic curing	22
Drones infested by varroa on honeymoon	23
I. Štemberger: Kirarš beehive	24
J. Jenko: The research of forest honey flow in West Germany and what about Dolga vas?	24
FOR BEEKEEPING CIRCLES	
J. Jurca: The activity of the Beekeeping Circle at the Elementary School in Žiri	25
P. Bižal: Our beekeeping circle	26
FROM THE SOCIETY LIFE	
T. Strgulc: A lecture on raising and selec- ting bee queens	27
V. Kladnik: The excursion of the beekee- pers from Posavje to the Upper Carniola	28
Selfmanaging agreement on uniting into the Association of Beekeeping Organiza- tion of Yugoslavia	29
MEDEX BULLETIN	
A. Mižigoj: Our future is in exporting	17
D. Železnikar: Beekeepers will have their own school	18
New Year's Wishes	19
B. Slavec: Promoting Service in the year 1986	19
D. Železnikar: Supplying with beekeeping material	20

SREČNO

in medeno

1987

želita vsem čebelarjem

**ZČDS in uredništvo
Slovenskega čebelarja**

V NOVO LETO 1987

Ob vsakem novem letu se hkrati z dobrimi željami za vnaprej oziramo tudi nazaj v staro leto. V težkih časih, ki nas spremljajo že nekaj let, smo se kar navadili na željo, da prihodnje leto ne bi bilo slabše od preteklega.

Vsi si srčno želimo, da bi se naše družbene in gospodarske razmere le enkrat ustalile oziroma da bi se pokazali prvi znaki umiritve divjanja cen. Od nenehnega zviševanja cen ne moremo dosti pričakovati. Poglejmo samo čebelarstvo. Kljub temu da so odkupne cene čebeljih pridelkov večje, so brez učinka, saj cene čebelarški opremi in drugim potrebščinam skokovito naraščajo. Poleg tega pa neurejeno tržišče, na katerem domača pridelava ni zaščiten, in velik uvoz manj kakovostnega medu omogočata neupravičene dobičke tistim, ki v čebelarstvo ničesar ne vlagajo.

Za leto 1987 napovedi niso nič kaj rožnate. Težave bodo še vedno. Prav te nas morajo še čvrsteje združiti v naše čebelarске organizacije. Le s skupnimi močmi bomo lažje prebrodili težave v čebelarstvu. Ne preveč ugodne letine (lanska letina je bila povprečna, ponekod celo slaba) ob občutno večjih stroških in večjem obsegu raznih bolezni za čebelarstvo niso vzpodbudne. Mnoge čebelarje je presenetila varooza, ki je ponekod naredila veliko škodo. Tudi huda gniloba čebelje zalege ni preveč pohlevna. Zato se moramo v novem letu odločno spoprijeti z boleznimi in s pomočjo veterinarske službe preprečiti še večjo škodo.

V novo leto vstopamo tudi z upanjem, da se bodo nekatere žgoče zadeve premaknile na boljše. Nekoliko se premika na zvezni ravni, kjer je za čebelarstvo nekoliko več posluha. Podobno kot v drugih državah moramo zaščititi domači med. Uvožen med naj bo posebej označen. Razlika v ceni bi morala biti namenjena razvoju domačega čebelarstva.

Vse čebelarске organizacije z ZČDS vred si morajo prizadevati, da so njihovi programi vključeni v načrte družbenopolitičnih skupnosti. Pospeševalni oziroma intervencijski skladi naj bi sovlagali tudi sredstva za izobraževalno delo, za delovanje čebelarских krožkov, za nakup kakovostnih matic in za zatiranje čebeljih bolezni. Vedno več občin že ima posluh za čebelarstvo in za uresničitev programov čebelarских organizacij namenjajo tudi svoja sredstva.

Vsem čebelarjem in čebelarkam želim srečno in zdravo novo leto, z željo, da bi imeli več čebeljih pridelkov in zdrave čebele.

Predsednik ZČDS
ANDREJ PETELIN

ZA CELOVITO IZBOLJŠANJE OKOLJA

JELKA KRAIGHER

Zveza društev za varstvo okolja v Sloveniji

Zveza društev za varstvo okolja v Sloveniji se globoko zaveda vse težjega gospodarskega položaja slovenske industrije v okviru jugoslovanskega gospodarstva. Zato smo pripravljene enotno podpreti vse razumne programe za prestrukturiranje slovenskega gospodarstva, ki bodo ustrezali naslednjim merilom:

- izboljšanju okolja,
- zmanjševanju porabe energije in uvažanje čistih, obnovljivih alternativnih virov energije,
- izboljšanju gospodarskih učinkov,
- dolgoročnejšim usmeritvam v več

znanja, v čistejši tehnologije, z opiranjem na lastne sile in upoštevanjem regionalno-prostorskih in drugih proizvodnih dejavnikov.

Te in podrobnejše cilje smo sprejeli v naših planskih aktih in v dolgoročnih usmeritvenih dokumentih.

Ker gospodarstvo rešuje predvsem lastne gospodarske in delne ekološke probleme, pa pretežno ne pozna ekološkega stanja okolja v Sloveniji, lahko nepoznavanje in neupoštevanje le-tega povzroči veliko (tudi ekonomsko) katastrofo, ki ne bo več obvladljiva.

Okolje v Sloveniji je v jugoslovanskem merilu najbolj onesnaženo (v drugih republikah so to posamezna področja). Vzroki za to so:

- Geopolitična lega: Slovenija je najbolj tranzitna republika SFRJ. Velik blagovni in turistični tranzitni promet skozi Slovenijo in Ljubljano nam (poleg nemajhnega notranjega prometa) prinaša mnogo večjo škodo (zastrupljanje otrok, hrane, plodne zemlje, gozdov) kot koristi. Onesnažen zrak pa dobimo tudi prek meja.

- Geografsko-meteorološke značilnosti Slovenije: pretežno imamo gorski in kraški svet, poselitev, industrijo ter kmetijstvo pa po tesnih dolinah in kotlinah z inverzijo zraka.

- Slovenija je v primerjavi z drugimi republikami bolj »obdelana« (o tem pričajo podatki že deset in več let). Relativno velika je poraba radioaktivnega premoga (in pepela) ter radioaktivnih izotopov, k temu pa prispeva še rudnik urana Žirovski vrh in JE Krško (druge republike nimajo tega na svojih območjih). Znatne so tudi posledice Černobila (tudi zaradi bolj onesnaženega zraka v naših mestih). Plodna zemlja v Sloveniji že vsebuje pretirane količine dolgoživih radioaktivnih snovi, poleg tega pa tudi svinec, kadmij itd.

- V Sloveniji imamo najmanj plodne zemlje na prebivalca (!).

- Slovenija ima relativno veliko bazične in druge nečiste industrije, ki onesnažuje zrak in vode večjega dela Slovenije: Črna na Koroškem, Zasavje, Maribor, Kidričevo, Celje, Ljubljana, Škofja Loka, Jesenice, Ilirska Bistrica, Idrija, Lož itd.

- Skupni negativni vplivi industrije, motornega prometa in uporabe premoga imajo katastrofalni vpliv na propadanje slovenskih gozdov (obolelost je že 50-70 odstotna, medtem ko je v Avstriji 25-40 odstotna). Odmrlih gorskih gozdov zaradi erozije ne bo več mogoče obnoviti, s tem pa bi prenehala tudi poseljenost teh območij, poslabšale bi se možnosti za SLO in DZS, poslabšale bi se vremenske in vodne razmere, rekreacijske in turistične mož-

Pripis urednika:

V Sloveniji postaja onesnaženo okolje tudi za čebelarstvo vedno večji problem, saj je čebela izredno tesno povezana z naravo, predvsem z rastlinstvom, ki ji omogoča obstoj, čebelarju pa proizvodnjo čebeljih pridelkov. Nobena čebelarjeva pomoč ne bo mogla če-

nosti, uničili bi velik del naravne dediščine, kritično bi zmanjšali »uporabno« področje Slovenije!

Kljub nekaterim ukrepom se onesnaženost okolja v Sloveniji nenehno večja!

Zaradi razvitosti naše republike in iz tega izvirajoče obveznosti do SFRJ zdaj že »roparsko« izkoriščamo naše naravne vire (npr. gozdove) – na račun nepopravljivo razvrednotenega okolja in znatno okvarjenega zdravja naših otrok.

Skrajni čas je, da se tega zavemo.

Med prve ukrepe v republiki gotovo sodi sprejetje programov industrije, s katerimi bomo zmanjšali porabo energije in uvajali čistejšo tehnologije. Zato Zveza društev za varstvo okolja v Sloveniji predlaga in zahteva:

- da se srednjeročni (in dolgoročni) plani razvoja Slovenije spremenijo tako, da bodo upoštevana merila in cilji varstva okolja, da bomo resnično in ne samo na papirju varčevali z energijo,

- da se takoj izdelajo ekološko ustrezni programi za vse predvidene industrijske in energetske naložbe (dotlej se uvede moratorij), vsa nečista industrija in energetika pa naj predloži sanacijske programe. Pri tem naj sodelujejo obe univerzi, gospodarska zbornica in inštituti;

- pristojni republiški organi gospodarske zbornice in vsi nosilci nalog naj bi do jeseni 1987 skupščinskim telesom predložili celovit sanacijski program okolja, z vsemi ukrepi in nalogami, njihovimi nosilci in roki (na podlagi sprejetih planov in predpisov); sem sodi tudi večje obdavčenje onesnaževalcev ter večjih porabnikov energije, ob davčni spodbudi za varčnejše in čistejšo tehnologije, kar naj velja za občane, ozde in druge organizacije;

- odločno je treba podpreti in izpeljati tudi akcijo 2000 (8000) mladih znanstvenikov, ki bodo ekološko in energetske pravilno izobraženi.

Glede na to je treba preučiti tudi nov investicijski program za Kidričevo.

Skrajni čas je za korenito in celovito izboljšanje okolja v Sloveniji!

beli nadomestiti tistega, kar ji nudi narava, če je ohranjena in čista. Propadanje rastlinstva pa zanjo pomeni smrt, kar se v nekaterih najbolj onesnaženih območjih že dogaja tudi pri nas. To je tudi razlog, da moramo čebelarji podpreti prizadevanja Zveze društev za varstvo okolja v Sloveniji, ki odgovornim v naši republici predlagajo in zahtevajo izpolnitev štirih točk, ki so za celovito izboljšanje okolja v Sloveniji izrednega pomena. Skrajni čas je, da tudi ozdi in čebelarke organizacije pričnejo s konkretnimi akcijami, ki morajo biti tudi naša dolgoročna politična usmeritev, kajti samo z moralno podporo ne bomo mnogo prispevali k izboljšanju sedanjega stanja. Zavedati se moramo, da so gozdovi čebelarjeva nji-va, na kateri temelji proizvodnja čebeljih pridelkov, zato od občine do federacije zahtevamo izboljšanje našega okolja.

ČEBELARJEVA OPRAVILA V JANUARJU

IVAN ESENKO

V prvih vrsticah izkoriščam prijetno dolžnost, zaželeli vsem bralcem SLOVENSKEGA ČEBELARJA uspešno čebelarstvo leto 1987. To pomeni veliko sodov medu in malo varooze v panjih, brezhibne motorje v tovornjakih čebelarjev prevoznikov in uspešno praho matic na plemeniščih naših vzrejevalcev.

Ker mi je uredništvo SLOVENSKEGA ČEBELARJA zaupalo rubriko Čebelarjeva opravila za leto 1987, naj se vsaj v skopih besedah predstavim. Zaposlen sem kot pospeševalec čebelarstva pri Čebelarški zadrugi Hmezad, enota Polhov Gradec. Pred tem sem opravljal to delo tudi v hp Medex v Ljubljani. Sicer sem vzrejevalec matic in čebelarški predavatelj. Čebelarim s 120 LR panji, ki so razvrščeni na več stojiščih. Največje stojišče imam na Peskah nad Podutikom pri Ljubljani, na obrobju Polhograjskih Dolomitov.

Veliko se ukvarjam z uvajanjem novih načinov čebelarjenja, z vzrejo matic in zdravstveno zaščito čebel, zato bom v tej rubriki skušal posredovati rezultate tega dela. Paziti pa bom moral, da ne bom izgubil rdeče niti, to je čebelarjevih opravil. Starim, prevejanim čebelarским veteranom takšna navodila najčešče niso potrebna, skrbeti moramo predvsem za čebelarje – začetnike, ki jim je časopis SLOVENSKI ČEBELAR morda prvokrat prišel v roke.

Menim, da moramo pri izobraževanju čebelarjev posvetiti največ pozornosti prav čebelarjem – začetnikom. Če smo pri razporeditvi panjev na pasiščih dovolj pametni, je medu za vse dovolj, ali pa ga je za vse premalo, če je paša zatajila.

V januarju smo. V čebelnjaku nimamo

kakšnega posebnega dela, še več, vsako nepotrebno opravilo, v katerega nas žene-ta le radovednost in začetniška neučakano-st, se nam lahko maščuje. V čebelnjaku lahko v tem mesecu opazujemo čebele pri čistilnih izletih. Le-ti nam povedo, kaj se v panjih dogaja. Nekateri panji pa ne čakajo na čistilni izlet kot ostali, ki izkoriščajo za to tople, sončne dni, ampak čebele izletavajo kljub neugodnim vremenskim razmeram, ker v panju nekaj ni tako, kot bi moralo biti. Največkrat botruje takšnim prisilnim izle-tom nekvalitetna hrana. Stari čebelarji dobro vedo, kaj pomeni težak gozdni med v zimskih zalogah čebel. Marsikdaj tudi propad čebeljih družin. Gozdni med namreč vsebuje veliko pepela, torej mineral-nih snovi, ki med drugim polnijo debelo črevo. Če čebele v doglednem času ne do-čakajo primerno toplega dne za čistilni izle-t, si ga organizirajo takrat, ko je to zanje največkrat usodno. Tudi sicer panji, zazim-ljeni na gozdnem medu, bučijo in so veliko glasnejši kot ostali, zazimljeni pravilno. Tem čebelam manjka vode, to pa zato, ker je gozdni med gostejši in ima v svojem sestavu manj vode, kot bi jo čebele potrebovale. Tega v sezoni ne opazimo, saj se čebele oskrbijo z vodo v okolici.

Če je zazimljena družina osirotela, se pravi, da je izgubila matico, je njeno šume-nje otožnejše, po jakosti pa šibkejše. Iz ce-lotnega zvoka osirotele družine je slišati veliko posameznih čebel, kar se v prej-šnjem primeru ne dogaja. Te čebele »joka-jo« v kratkih časovnih presledkih.

Čebele v panju zelo glasno bučijo, kadar trpijo za lakoto. Tedaj ne iščejo smrti zunaj panja, temveč umrejo v celicah, tako da

jim molijo ven samo zadki. V takem stanju najde čebelar čebele, ki so umrle za lakoto. Matica pa pade na dno panja. Reševanje družine, ki ji preti smrt od lakote, je izvedljivo le, če ima čebelar na zalogi medeno satje. Vsakršna oblika krmljenja je v zimskem času jalovo delo. Satje s klajo mora vsebovati zdravo hrano, med cvetličnega izvora ali pa med, ki so ga čebele naredile iz krmilnega sladkorja. Smrt družin od lakote je za čebelarja sramoten spodrsnjaj, vendar se to zgodi tudi izkušenejšim čebelarjem, ki zaradi večjega števila panjev izgubijo pregled in nadzor. Rešitev je preprosta in logična, le da v tem zimskem mesecu ni izvedljiva. Čebelar mora misliti na to pri jesenskem krmljenju družin. Sladkor je bolje skladiščiti v panjih kot pa doma v kleti. Pri jesenskem krmljenju družin torej raje malce pretiravajmo, kot pa da bi se varčevanja kasneje kesali. Spomladi je družina po številčnosti prešibka, da bi sprejemala večje količine sladkorja, lažje pa zaužije lanskega, ki je že predelan v med.

Panji so glasni tudi takrat, kadar so čebele zelo okužene z varoozo. Tudi v tem primeru iščejo smrt zunaj panja. Zato drž-

jo trditve čebelarjev, da so panji, ki so pozimi propadli zaradi te bolezni, prazni, brez mrtvic, ob obilici hrane v satju. Tudi zdravljenje varooze in ostali postopki v zvezi s to boleznijo spadajo med jesenska opravila.

Poglavitna zimska dela čebelarjev so: čiščenje satnikov in topljenje voska oziroma kuha voščin, zažičevanje satnic, popravila panjev in čebelarskega pribora ter izobraževanje. Nihče ne zna vsega in tudi čebelarji nismo nobena izjema. Učimo se celo življenje. Tudi čebele nas učijo. Tisti čebelarji, ki se hvalijo, da vse znajo, običajno znajo najmanj. Največkrat točijo solze in ne med. Tudi niso najboljši tisti, ki kaj znajo, pa o tem najraje molčijo. Zakaj sem to napisal? Zato, ker stiki s čebelarji in izmenjava izkušenj predstavljajo primarno obliko izobraževanja. Januarja namreč čebelarska društva in delovne organizacije prirejajo razne oblike seminarjev, predavanj in drugih izobraževalnih akcij za čebelarje. Sicer pa smo čebelarji znanja željni ljudje. Vsi. Tudi predavatelji hodimo poslušati predavanja drugih predavateljev, saj, kot sem že dejal, nikoli ne znamo dovolj. Res pa je, da je praksa najboljši učitelj, učitelji so pa kar čebele same.

DVE LETI DELOVANJA SLUŽBE ZA SELEKCIJO KRANJSKE ČEBELE

1. UVOD

Minili sta dve leti, ko je bila na osnovi samoupravnega sporazuma ustanovljena služba za selekcijo kranjske čebele pri Kmetijskem inštitutu Slovenije. Za ta korak so obstajali številni razlogi, predvsem pa naša kvalitetna kranjska čebela. Priznana je kot ena od najboljših čebeljih pasem, mi pa smo storili bore malo za njeno odbiro. Pri tem sta imela velik vpliv nadaljevanje zastalega znanstveno-raziskovalnega dela v čebelarstvu in kaljenje novih čebelarskih strokovnjakov na osnovi profesionalnega odnosa do čebel. Seveda je imel svoj delež pri tem tudi ekonomski učinek. Jasno je, da je eden od temeljev vsake dejavnosti znanstveno-raziskovalno delo. Brez tega je uspeh težko dosegljiv, še težje pa ga je obdržati. Zato želim vsaj v grobem

opisati dejavnost službe za selekcijo čebel in njene načrte za vnaprej.

2. ZIMSKA SEZONA 1984/85

Novembra 1984 sem pričel delati na Kmetijskem inštitutu Slovenije kot raziskovalni sodelavec za čebelarstvo. Vsako novo dejavnost v delovni organizaciji vedno spremljajo začetniške težave. Te pa takrat niso bile majhne. Od novejših literature sem dobil le eno knjigo. Na srečo sem pri Zvezi čebelarskih društev Slovenije in pri HP Medex naletel na velikodušno pomoč. Vseeno pa sem moral vsa zbrana dela urediti in sistematizirati. V začetku mi je bila dobrodošla pomoč prof. dr. Jožeta Riharja. S skupnimi močmi smo uspeli izdelati srednjeročni načrt za selekcijo v če-

belarstvu v letih 1985–1990. Poleg tega smo s pomočjo Hp Medexa uspeli navezati dobre stike s čebelarstvom inštitutom v Dolu pri Pragi na Češkem. Z Ivanom Esenkom sva omenjeni inštitut tudi obiskala. Seznanila sva se z dejavnostjo inštituta in pogoji njegovega delovanja. Presenečena sva bila nad njihovim mnenjem o kranjski čebeli. Takrat sem šele v resnici spoznal, kakšen zaklad imamo Slovenci in pomembnost mojega dela pri odbiri čebel. K sreči so to že stara spoznanja.

Pri delu selekcijske službe je zelo pomembno sodelovanje z vzrejvalci matic, zato smo jih povabili k sodelovanju. Odziv je bil zelo različen: od strahu, kaj bo sedaj, do navdušenja nad začetkom organiziranega dela pri odbiri čebel. Med obiski smo spoznali dejansko stanje pri vzreji matic, to pa je postalo osnova našega dela v naslednjih letih.

3. POLETNA SEZONA 1985

Zveza čebelarstvih društev za Slovenijo nam je na osnovi samoupravnega sporazuma preskrbela materialna sredstva za delo. Tako smo dobili v uporabo čebeljak pod Rožnikom ob živalskem vrtu v Ljubljani, last ZČDS. Težki klimatski pogoji ob omenjenem čebeljaku zahtevajo ob jesenskem in pomladanskem krmljenju še posebne ukrepe. Lahko trdim, da so bile čebelje družine spomladi izredno oslajljene in so v razvoju zaostajale skoraj mesec dni. Za nameček pa smo kot posledico škropljenja sadnega drevja konec maja opazili še močno zastrupitev čebel. Kljub vsemu sva z Jožetom Slakom v začetku junija uspela vzrediti dovolj matic za lastne potrebe. Za tem je sledilo dolgo obdobje izredno hladnega vremena, ki vzreji matic ni naklonjeno. Po tritedenski prekinitvi so nastopili sončnejši dnevi, z njimi pa tudi uspešnejše delo pri čebelah. Žrtvoval sem večje število neoplojenih matic za študij tehnike umetnega osemenjevanja. Neustrezna oprema je močno otežkočala delo pa tudi obljubljeni pomoči na žalost skoraj ni bilo. Kljub vsemu smo želeli koristno izrabiti sezono. Poleg samoučenja umetnega osemenjevanja smo preizkusili tudi delovne postopke s trotovim semenom. Začeli smo razmišljati o postopku homogeni-

zacije trotove sperme. V sodelovanju s prof. dr. Jurijem Senegačnikom smo pripravili in preizkusili prve razredčevalce. V selekcijskih postopkih namreč s homogenizacijo semena znatno povečamo učinkovitost populacije, s tem pa zmanjšamo negativni vpliv parjenja v sorodstvu.

Tem prizadevanjem pa je sledila še ena pomembna naloga: določiti matičarje in trotarje za delo v naslednjem letu. Izbral sem med 54 čebeljimi družinami. Preučeval sem njihove morfološke znake in poskušal ugotoviti njihovo gospodarsko vrednost. Slednje je bilo precej težko, ker je bila letina izredno slaba. Pomagal sem si z metodo hitrih testov na manjših skupinah čebel. Ob merjenju morfoloških znakov in z uporabo hitrih testov sem želel ugotoviti zanesljivost meritev in povezavo med njimi. Na žalost pa uporaba hitrih testov ni bila zanesljiva, zato bodo potrebne še dodatne raziskave. Kljub vsemu so bili v jeseni že znani kandidati za matičarje in trotarje.

4. ZIMSKA SEZONA 1985/86

Jeseni sem najprej uredil zbrane podatke o delu s čebelami. Velika pomanjkljivost takšnega zbiranja pa je, da v obilju vsakodnevnega dela pogosto ni bilo časa za sprotno zapisovanje podatkov. Še posebej, kadar je v panje posegalo več ljudi. Tudi reakcije čebel so pri različnih ljudeh močno različne. Zato smo razmišljali o zaposlitvi tehničnega sodelavca, saj en sam človek težko uspe, dva pa lahko delata za tri. Kljub razpisu in mnogim prijavam zelo obetavnih kandidatov nismo nobenega uspeli zaposliti. Začeli smo preučevati možnosti aplikacij selekcijskih procesov v čebelarstvu, upoštevajoč pogoje v Sloveniji. Zato sem navezal pismen stik z dr. Robertom Pageom iz Baton-Rouga v ZDA in z dr. Robinom F. A. Moritzom iz Oberursla v ZRN. Nasploh je inštitut v Oberurslu kasneje pokazal veliko željo za trajnejše sodelovanje. Med zimsko sezono smo izpopolnili in nadomestili tudi izrabljeno opremo za raziskovalno delo pri čebelah. Med drugim smo kupili novo opremo za umetno osemenjevanje matic.

Začeli smo tudi z računalniško obdelavo popisnic čebeljih stojišč. Obdelali smo vse

prejete popisnice. Škoda je, da se je celotna stvar zataknila že pri zbiranju podatkov in da bodo nekateri podatki objektivno neprimerljivi.

Marca sem analiziral kubitalne indekse matičarjev in trotarjev pri čebelarjih-vzrejevalcih matic. S tem je bila dana osnova za kasnejše pasemske preglede čebeljih družin in za delo komisije za priznavanje čebeljih plemenšč. V tem času je bila ta komisija imenovana tudi formalno.

5. POLETNA SEZONA 1986

V drugi polovici aprila smo pregledali vse matičarje in trotarje pri čebelarjih-vzrejevalcih matic. Pozorni smo bili predvsem na pasemsko čistost čebel, in sicer po merilih, predpisanih v pravilniku o vzreji matic. Na območju celotne Slovenije smo komisiji za priznavanje plemenšč predlagali 62 družin, ki so primerne za odvzem vzrejnega gradiva. Pri teh pregledih smo podrobno pregledali 190 čebeljih družin. Spomladi smo pri izzimljenih družinah ugotovili dokaj ugodno stanje. Sicer so pri pomladanskem razvoju zaostajale za približno 14 dni. Maja smo opazovali njihov bliskovit razvoj, tako da smo lahko že v drugi polovici meseca vzrejali matice. Pri delu so mi pomagali študenti-čebelarji, še največ pa Matjaž Marinko. Kljub občasnim motnjam je vzreja matic potekala po načrtih. Večino matic smo uporabili za umetno osemenjevanje, manjši del pa smo parili naravno. Imeli smo le en cilj: uspešno vzrediti in umetno osemniti 50 matic v enem ciklusu. Zataknilo se je pri zbiranju trotovega semena – nismo namreč uspeli zagotoviti dovolj spolno zrelih trotov kontroliranega porekla. Pomagali smo si z ostalimi troti in fiziološko raztopino. Pokazalo se je, da so mali enosatni plemenilčki popolnoma neprimerni za umetno osemnjene matice, saj so bile družinice prešibke, čebele so se kar izgubljale, matice so zelo nereda začele zalegati. Kasetni plemenilčki so boljši, vendar je pri njih delo težje. Najugodnejše so se izkazali plemenilčki, ki jih propagira Esenko. V naslednjih sezonah bomo uporabljali izključno te nove plemenilčke.

Po navodilih iz strokovne literature smo večkrat opravili poskus homogenizacije trotove sperme. Uspeh ni bil zadovoljiv. Imeli smo namreč majhno centrifugo, pri kateri je nemogoče doseči 1000 g. Zdi se, da je bilo seme preveč razredčeno. Tudi higienski pogoji dela niso bili najboljše. O vsem tem sem dobil kasneje podrobno informacijo na čebelarskem inštitutu v Oberurslu.

Na prehodu iz pomladi v poletje so bile vse družine dvakrat močno rojive. Še celo družine z novo matico so nastavljale matičnike. Preprečevanje rojenja je bilo res dolgotrajno delo, ko ni bilo časa za ostala opravila. Na žalost je nekaj matic tudi izgubilo.

Vsak čebelar-vzrejevalec matic razvija svoj način vzreje matic. Imam dokaj dober pregled nad vzrejo v Sloveniji. Tudi v čebelnjaku pod Rožnikom smo preizkusili in izpopolnili nekatere pomembne podrobnosti pri vzreji matic od sprejema vzrejnega gradiva do dodajanja matic. Pri preizkušanju načinov dodajanja matic je »padlo nekaj žrtev«, kar je bil nujen davek pri odkrivanju najugodnejše metode. Med drugim je celo trotovec sprejel mlado oprášeno matico. Na podlagi teh izkušenj smo pozno poleti zamenjali precej matic v naših družinah.

Seveda smo poleg vzreje opravljali še razne postopke pri odbiri čebel. Opravili smo ostro negativno odbiro – najprej smo izločili vse pasemsko nečiste družine, potem pa še družine z neustreznim pomladanskim razvojem in manjšo proizvodnjo medu. Matice teh družin smo nadomestili z maticami iz celotne Slovenije. Najboljše od teh izbranih živali bodo osnova naši nadaljnji odbiri v zaprti populaciji.

Iz osnov genetike izhaja, da rabimo za uspešno selekcijo v zaprti populaciji vsaj 60 do 100 družin. Med letom smo število družin povečali na 80. Kupili smo 60 novih panjev – v njih bo nastanjena druga zaprta populacija. Ustvarili smo dobre izhodiščne osnove – vsaj s strani čebel – za delo v naslednjih letih.

Omenil sem že dobre stike s čebelarskim inštitutom v Oberurslu. Sodelavci inštituta so me povabili na strokovni ogled inštituta. Inštitut sem obiskal v začetku avgusta in se tam zadržal skoraj dva tedna. V tem času sem sodeloval pri raziska-

vah, ki so trenutno v teku. Spoznal sem vsakdanji utrip dela na večjem inštitutu in tamkajšnje pogoje dela. Določili smo skupno okvirno raziskovalno temo pri raziskavi genetskih parametrov kranjske čebele v Sloveniji. S skupnimi raziskavami bomo pričeli leta 1989 ali 1990. Lahko smo samo veseli, ker si bomo samo na ta način lahko priborili nekdanji sloves izvoznikov kranjske čebele, pri tem pa nam bo pomagal inštitut svetovnega slovesa.

6. ZIMSKA SEZONA 1986/87

Trenutno raziskujemo selekcijo čebel v manjših populacijah v Sloveniji. Temeljita študija je namreč p. edpogoj za uspešno praktično delo. Delo na selekciji namreč ni samo delo s čebelami. Dober selekcionar mora temeljito poznati zakone molekularne in populacijske genetike. Pri tem so pomembne številne discipline, predvsem biologija, matematika, kemija in fizika. Cilj vsakega dela pa je čim hitrejši genetski napredek.

V prej omenjeno raziskavo smo že vključili rezultate našega dveletnega dela. Vse podatke smo uredili in jih statistično obdelali. Ob pripravah na prihodnjo sezono analiziramo kubitalne indekse pri matičarjih in trotarjih iz cele Slovenije. V sodelovanju s komisijo za vzrejo matic pri ZČDS organiziramo tri nova plemenišča v Sloveniji. Poleg tega imamo v programu še nekaj predavanj za čebelarje.

7. KAKO NAPREJ?

Prve raziskave so jasno pokazale, da je pri naši čebeli nekaj tuje krvi. Seveda lahko najdemo kako opravičilo, vendar moramo upoštevati mednarodno priznane standarde za kranjsko čebelo. Pri pregledih pasemske čistosti smo morali izločiti 59 odstotkov predlaganih matičarjev in trotarjev zaradi neprimernih pasemskih znakov. Nihče ni pričakoval tako velikega deleža. Čaka nas torej še veliko dela. V sodelovanju z vzrejevalci matic bomo iskali najustreznejše matičarje in trotarje. Imamo tudi možnost preizkušanja zanesljivosti plemenilnih postaj s cordovan testom. Ustrezne čebele že imamo. Vedno pa bomo naši

dovolj časa za seznanjanje čebelarjev z našimi problemi in uspehi in za strokovno pomoč pri pospeševalnem delu. Še naprej bomo delali selekcijo naših rodov. Obseg in dolgoročnost del bosta močno povezana s kadrovsko zasedbo selekcijske službe. Uspešno je lahko le timsko delo, kjer vsakdo pozna svoje obveznosti. Le tako bom lahko tudi sam opravljal samo selekcijo. Ob obilici vsakdanjega dela pri doseganju sistema delovanja službe za selekcijo čebel lahko le površno opravim najnujnejše, za poglobljeno delo pa ni več časa.

Ob naštetem ne smemo zanemariti del na pašnem katastru. Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo SRS že izdeluje fitocenološke karte. Do leta 1990 bodo izvedli popis vseh gozdnih parcel. Čebelarji imamo sicer s popisom čebeljih stojišč precej težav, vendar bo le-ta temelj našega pašnega katastra. Podatke že vnašamo na način, ki omogoča priključitev na prej omenjeno fitocenološko karto naših gozdov. Obeta se nam lepa možnost računalniške simulacije na podlagi podatkov o gozdnih parcelah. S tem pa bo dana realna možnost napovedi gozdne paše v celotni Sloveniji. Za popis gozdnih parcel daje družba precejšnja sredstva in prava škoda bi bila, če rezultatov ne bomo izkoristili tudi čebelarji.

8. ZAKLJUČEK

Pri našem delu nas gmotno podpirajo Raziskovalna skupnost Slovenije, Hp Medex, Čebelarska zadruga Hmezad, sklad za intervencije v kmetijstvu in sklad za preiskrbo mesta Ljubljane. To je še en dokaz, da tudi širša družba razume pomembnost našega dela. Številni znanstveniki priznavajo, da je delo pri selekciji čebel najtežje raziskovalno delo pri čebelah. Povsod drugod je manj dejavnikov, ki vplivajo na končni rezultat. Pri selekciji čebel moraš dobesedno živeti s čebeljimi družinami in poznati vsako posebej. Narava dela terja raziskovalca v celoti, izven okvira dela od šestih do dveh.

Starejši čebelarji verjetno še pominjo številna prizadevanja za boljšo kranjsko čebelo v Sloveniji pred vojno in po njej.

Kljub velikemu navdušenju in zagnanosti pa so ta dela zastala. Kmetijski inštitut

Slovenije zagotavlja, da bo tokrat drugače.

inž. JANEZ POKLUKAR,
Kmetijski inštitut Slovenije

»KVALITETNO MATICO ČEBELE VZREJAJO IZ JAJČECA« DUŠAN LEB

Članek, ki ga je napisal Zdravko Ilijev, je bil pod gornjim naslovom objavljen v osmi številki časopisa Pčelar. V članku avtor opisuje zanimiv in zelo preprost način vzgoje matičnikov, ki doslej, kot trdi, v literaturi ni bil opisan.

Že v naslednjih dveh številkah istega časopisa se je o vzreji matičnikov razvila zanimiva polemika, ki dokazuje, da se mnenja čebelarjev in strokovnjakov med seboj močno razlikujejo.

Vzreja matic je v naši republiki sicer dokaj dobro razvita, saj se zavedamo velikega pomena kakovosti matice za visok pridelek, zato bo koristno seznaniti se z metodo, ki jo z velikim uspehom uporablja tovariš Ilijev. Mogoče marsikomu celo ne bo nova.

Da bi avtor lahko utemeljil svoj način vzreje matičnikov, piše v prvem delu o splošno znanih dejstvih:

- da je moč čebelje družine odvisna predvsem od kakovosti matice,
- da je kakovost matice odvisna od pogojev, v katerih je matica rastle in se razvijala od jajčeca, položenega v celico, pa do poleganja-prihoda matice iz matičnika,
- da se najboljše matice izvalijo iz rojevih matičnikov in matičnikov pri preleganju, ki pa so čebelarju v trenutku, ko bi jih potreboval, redko dostopni,
- da so se zato razvile metode za vzrejo matičnikov po umetni poti,
- da noben umeten način vzreje matičnikov ne daje takšne kakovosti matic, kot so matice iz rojevih matičnikov.

Nadaljuje z opisom zaleganja matice. Zaleganje se prične konec januarja do začetka februarja, sprva manjše število jajčec, kasneje vse večje. Najbolj intenzivno je zaleganje maja in junija, ko matica zaleže 1500 in več jajčec na dan. Vendar vsa jajčeca niso enako težka, teža vseh jajčec, ki jih matica dnevno zaleže, pa je večja kot njena teža. Zato se matica ne prestano hrani. Hrano sprejema v premorih po zale-

ženih 25 do 30 jajčecih. Premori trajajo od 10 pa do 15 minut, število čebel spremljevalk pa se giblje od 9 do 12. Ko se družina približuje vrhuncu razvoja, se v njej pojavi določena napetost, število spremljevalk naraste na 20 do 30 čebel, ki matico slabše hranijo, obenem pa ji preprečujejo zaleči veliko število jajčec. Na nek način jo blokirajo, tako da se zalega razredči. Posledica tega so težja jajčeca, ki jih matica vseeno uspe zaleči. Čebele spremljevalke dovolijo matici gibanje le v smer, kjer so čebele že pričele z gradnjo matičnikov. Tako je matica prisiljena zaleči jajčece v matičnik. V matičnik položena jajčeca so težja kot povprečna jajčeca za čebeljo zalego izven rojilnega obdobja.

Da teža jajčeca bistveno vpliva na kakovost matice, avtor dokazuje z navedbo objave rezultatov raziskav dveh znanstvenikov iz SZ, ki sta pri preučevanju omenjenega vprašanja dobila naslednji rezultat:

Matice, izležene iz težjih jajčec, so dale bistveno več zalege, družina pa več pridelka kot matice, izležene iz lažjih jajčec.

Ko matica v družini z rojilnim razpoloženjem zaleže dovolj matičnikov, napetost v družini popusti, čebele pa prenehajo hraniti matico z mlečkom.

Jajčece, odloženo v čebeljo celico ali v matičnik, dobi prvo hrano (mleček) po treh dneh. Vendar se hrana, ki jo dobi čebelja ličinka, razlikuje od tiste, ki jo dobi matična ličinka. Dokazano je, da obstajata v čebelji družini dve vrsti hrane za zalego: čebelji mleček in matični mleček. S čebeljim mlečkom se hranijo čebelje ličinke, z matičnim mlečkom pa matične ličinke. Matični mleček je produkt mandibularne in hipofaringealne žleze, čebelji mleček pa je produkt samo hipofaringealne žleze.

Čebelji mleček vsebuje hormone, ki vplivajo, da se iz jajčeca razvije čebela delavka, zakrnijo pa tisti deli, ki so značilnost matice. Matični mleček pa nasprotno vsebuje več tistih hormonov, ki vplivajo na razvoj za matico značilnih delov telesa, za-

virajo pa razvoj čebeljih lastnosti.

Na kakovost matice odločilno vpliva tudi prisotnost odkrite zalege v družini, kar je znanstveno dokazano. Matice, vzrejene v družinah brez odkrite zalege, so bile namreč znatno slabše kot tiste, ki so bile vzrejene v družinah z dovolj odkrite zalege.

Če upoštevamo, da imamo pri hranjenju odkrite zalege dve vrsti mlečka, je razlaga preprosta:

- če je ob odprtih matičnikih tudi odkrita zalega, lahko čebele delavke izločajo in hranijo s čebeljim mlečkom čebeljo zalego, z matičnim mlečkom pa ličinke v matičnikih;

- če pa v družini ni odkrite čebelje zalege, ali je je malo, čebele odlagajo tudi čebelji mleček v matičnike, pod njegovim vplivom pa se ličinke bodočih matic razvijajo kot čebele delavke, kar se odrazi v slabši kakovosti matice.

Iz opisanega lahko primerjamo naravni in umetni način vzgoje matičnikov.

Kako je z matičniki in kakovostjo matic pri preprosti odstranitvi matice iz panja? Tak način vzreje matic se v praksi, žal, pre pogosto uporablja.

Znano je, da se nova matica izleže po enajstih (11) dneh od dneva odvzema stare matice.

Zelo preprost račun nam pove, kakšno kakovost matice lahko pričakujemo:

3 dni (jajčece) + 11 dni (čas od odvzema stare matice) = 14 dni. Vemo pa, da razvoj matice od polaganja jajčeca do izležene matice traja 16,5 dni, kar pomeni, da so si čebele zredile matico iz 2,5 dni stare čebelje ličinke, ki so jo ta čas že hranile s čebeljim mlečkom, kar je vsekakor vplivalo na njen razvoj in se kasneje pokaže v slabi kakovosti matice.

Mnogi poznajo Millerjevo metodo vzreje matičnikov. Družini, ki smo ji poprej odstranili matico, damo sat z jajčeci ter enodnevni in dvodnevni ličinkami, iz katerih čebele potegnejo matičnike. Da pa bi čebele potegnile matičnike prav na dodanem satu in ne kjerkoli na zalegi, moramo odstraniti odkrito zalego in jih prisiliti, da gradijo prav na dodanem satu.

Matice, ki jih dobimo po opisani metodi, niso najbolj kakovostne. Vzrokov za to je več:

- nekatere matice se izležejo iz ličink, ki so bile določen čas že hranjene s čebeljim

mlečkom in so pod njegovim vplivom ostale v razvoju v matico,

- ličinke so se razvile iz jajčec, katerih teža je različna,

- ker odrte čebelje zalege ni oziroma je je premalo, čebele delavke tudi v matičnike izločajo čebelji mleček.

Doolittlova metoda je ena izmed najbolj pogostih v komercialni proizvodnji matic in tudi ostale so ji po osnovnih značilnostih zelo blizu. V voščene osnove matičnikov presadimo na matični mleček ličinke, stare do 36 ur, ki smo jih odvzeli družini z izbranimi lastnostmi. Satnik s tako presajenimi ličinkami vstavimo v družino, ki smo ji pred tem odstranili matico. Tudi v tem primeru pogosto odstranimo odkrito zalego, da bi čebele potegnile kar največ matičnikov. Ponovno pa presajamo ličinke, ki so bile že hranjene s čebeljim mlečkom, saj so stare do 36 ur, razvile pa so se iz jajčec naključne in ne nadpovprečne teže. Odstranjevanje odkrite zalege enako negativno vpliva na kakovost bodočih matic kot v prejšnjem primeru.

Avtor omenja, da je na različne načine vzrejal matice in da je bila njihova kakovost silno različna, vse pa so vedno zastajale za maticami iz rojevih matičnikov in matičnikov tihe zamenjave.

Leta 1983 pa je začel preizkušati metodo, ki mu daje zelo kakovostne matice.

Glede na produktivnost, mirnost, nerojivost, hiter spomladanski razvoj itd., izbere najboljšo družino.

Družini odvzame matico! Zalego v celoti pustil!

Točno po polnih petih dneh odpre panj in uniči vse zaprte matičnike! Odkrite matičnike pustil!

Zakaj uniči vse zaprte matičnike, odkrite pa pustil?

Ko je odvel matico, je čebelja družina začela graditi dve vrsti matičnikov:

- na ličinkah različne starosti matičnike prve vrste, da bi si čimprej vzgojile novo matico, in

- matičnike druge vrste na jajčecih, ki obstajajo v družini. Čebele s svojim nepogrešljivim naravnim izborom instinktivno izberejo najboljša, verjetno tudi največja jajčeca z namenom, da si vzgojijo kar najboljšo matico.

Z uničenjem zaprtih matičnikov po točno petih dneh odstranimo vse matičnike,

ki so jih čebele zgradile na ličinkah. Odpri matičniki pa so grajeni na jajčecih in so tik pred zaprtjem (čebelja družina namreč zapira matičnik, ko je matična ličinka stara 5,5 dni).

Po sedmih dneh od selekcije matičnikov preostale zrele matičnike izrežemo in damo, kamor pač želimo.

Z opisanim načinom vzgoje matičnikov dosežemo, da:

- matičnike neguje močna družina ob odkriti zalegi, kar čebelam delavkam omogoča, da s čebeljim mlečkom hranijo odkrito čebeljo zalego, z matičnim mlečkom pa le matičnike,

- ko po petih dneh odstranimo zaprte matičnike, nam ostanejo samo tisti, ki so začeti na jajčecih, niso pa še bili hranjeni s čebeljim mlečkom, ampak od vsega začetka z matičnim mlečkom,

- izbor jajčec za vzrejo matic je opravljen naravno, opravijo ga čebele nagonsko, ko od vseh prisotnih jajčec v panju v trenutku odstranitve stare matice izberejo le tista, ki so primerna za vzrejo nove matice visoke kakovosti. Pri vseh drugih načinih vzreje matic, razen pri rojenju in preleganju, selekcije jajčec ni!

Po avtorjevih besedah ta način doslej v literaturi ni bil opisan. Kot trdi, ga ne objavlja z namenom, da bi rušil dosedanje do-

sežke pri vzreji matic. Objavlja ga zgolj kot svojo izkušnjo, ki mu zaenkrat daje odlične rezultate.

Že na začetku sem omenil, da se je že v naslednjih dveh številkih »Pčelarja« kot reakcija na članek pojavil zapis znanstvenika in čebelarja praktika in zdi se mi, da se bo o tej metodi še pisalo, saj je kakovost matice poleg pašnih pogojev osrednji čebelarški problem.

Metoda ne prinaša nič novega, ampak na izviren način, izredno preprosto in na prvi pogled tudi učinkovito poveže znana dejstva. Zanima me, kaj o tej metodi sodijo vzrejevalci matic, strokovnjaki in čebelarji praktiki?

Ali je metoda priporočljiva in kako dobra je v primerjavi z doslej znanimi, naj odgovori znanost. Toda, če so tako dobljene matice samo tako dobre kot tiste, ki jih pri nas lahko kupimo pod nazivom »pridobitne«, in ne boljše, kot trdi tovariš Ilijev, se je s tako preprostim načinom vzgoje matic vredno seznaniti.

Avtor je metodo do neke mere strokovno utemeljil z znanimi dejstvi. Zanima me, ali je to dovolj, da jo lahko v naših razmerah praktično preizkusimo v statistično pomembnem številu družin? Ali obstajajo strokovni razlogi za zavrnitev metode?

DNEVI ČEBELARSTVA – SARAJEVO 86

Dr. JOŽE RIHAR

Združenje čebelarjev Bosne in Hercegovine je tudi letos v prvih oktobrskih dneh priredilo imenitno manifestacijo v Sarajevu, v Skenderiji, v Domu mladih.

Prireditve je bila razdeljena na dva dela: prodajno razstavo in seminar (podobno so bile v letih 1977–1983 organizirane prireditve pri nas v Polju). Prodajalci čebeljih pridelkov, poživil in kozmetike ter razstavljalci čebelarške opreme niso bili le iz Bosne in Hercegovine, temveč domala iz vse Jugoslavije. Iz Slovenije sta sodelovala Medex in Hmezad Čebelarška zadruga. Med razstavljalci je bilo veliko zlasti Vojvodincev. Videti je bilo, kot da je Sarajevo središče Jugoslavije ne le v geografskem, temveč tudi v čebelarškem pogledu. Med grafikoni na stenah razstavnega prostora smo lahko prebrali zanimivo obvestilo iz Velike Kladuše, da bodo leta 1987 dobav-

ljali odbrane matice, odporne proti hudi gnilobi. Med obilico razstavljenih vzorcev medu so me presenetili številni vzorci temnega gozdnega medu. Prostor je bil ozvočen. Napovedovalka je vedela povedati vse najboljše o raznih vrstah medu, o mlečku, propolisu, cvetnem prahu, o načinu njihove rabe, navajala je posebnosti razstavljalcev – prodajalcev, citirala krilatice iz knjige Nijaza Abadića itd., skratka, več kot pravi semenj. V nedeljo, 5. oktobra, se je prireditve končala. Čebelarji so bili s prodajo kar zadovoljni. Cene medu so se sukale med 1.150 – 1.300 din. Embalaža zanj je bila silno pestra, pač izraz naše zasebne ponudbe, kar je lahko po eni strani tudi znamenje zaostalosti, vendar uničkuje nadvse slikovito in najbrž tudi vabljivo.

Na seminarju v isti zgradbi, a povsem lo-

čeno, so 4. oktobra predavali: Josip Mikšaj, Ivan Vener, dr. Luka Kolarović, Janez Pislak, dr. Muhidin Hadžimuratović in dr. J. Rihar.

V Sarajevo so me povabili tudi zaradi promocije knjige »Bolesti, štetočine i trovanja pčel«, ki je izšla poleti pri založbi Zadrukar Sarajevo, napisali pa so jo dr. H. Čerimagić, dr. M. Hadžimuratović in dr. J. Rihar.

Ko sem v Skenderiji predaval o biologiji in zatiranju varoe, je bila dvorana, ki ima baje preko 200 sedežev, polna in še stati jih je moralo precej. Z raznih vidikov sem skušal predvsem osvetliti, zakaj se v drugi polovici leta, tj. avgusta in septembra, skokovito veča število zajedavcev, kako preko leta ugotavljamo stanje okužbe, predvsem pa, kako ravnamo, da do te nenadne eksplozije zajedavca ne pride. Obravnavano snov sem ponazarjal z diapozitivi. Diskusija je bila zanimiva in vsestranska. Neposredno po predavanju in naslednji dan za okroglo mizo smo dajali razna pojasnila. Prosili so me, naj izdam knjižico o varoozi čebel tudi v srbohrvatskem jeziku. O drugih predavanjih, žal, ne morem poročati, ker sem zaradi težav z letalskim prevozom prispel na seminar z zamudo.

Za okroglo mizo so se naslednjega dne zbrali funkcionarji združenja, predavatelji in nekateri delegati iz drugih republik, ob njih pa še okoli 150 čebelarjev. Iz živahne razprave povzemam le nekatere zanimivosti.

Predsednik združenja je obravnaval status čebelarstva v gospodarstvu in pri tem postavil tezo, da naj bi čebelarstvo obravnavali kot malo gospodarstvo. Poudaril je, da pojasnilo Dalmeda v Pčeli glede varocidov ni zadostno, saj daje navodila šele se-

daj, ko je že prišlo do zastрупitev čebel. Združenje ima v načrtu izdajanje mesečnega biltena. V okolici Sarajeva uspešno poteka akcija sajenja medovitih rastlin. Vsa dela opravljajo člani združenja brezplačno. – Prof. dr. H. Čerimagić je povedal, da je čebelarstvo na agronomski fakulteti v Sarajevu obvezen predmet. V BiH se je prva leta po invaziji varoe število čebeljih družin znižalo za 80.000. Najbolj so bila prizadeta mala čebelarstva, ki so imela le do pet panjev. V republici ima le 12 čebelarjev več kot 200 panjev, 75 odstotkov čebelarjev pa ima manj kot deset panjev. – Čebelar iz Đakova je poročal, da v slamnatih koših ni varoe ali je je le malo, kar je potrdil tudi delegat iz Tuzle. – Dr. Hadžimuratović je povedal, da je njegov poskus zatiranja varoe z acetonom, ki ga izvaja v severni Bosni na nekaj sto panjih, prav uspešen. – Številni razpravljalci so poudarjali, da sta bila apiakaridim in fenotiazin včasih sicer uspešna, sedaj pa ne učinkujeta več. – Vener iz Kupinovega je povedal, da so v prometu proti varoi tudi zdravila, ki so jih že zdavnaj zavrgli, in da je varamit zanesljivo sredstvo. Lani je zdravil sto čebeljih družin z zdrobljenim timolom in vse so mu prezimile. – Trije delegati iz Vojvodine so povedali, da pri komiteju za kmetijstvo in prehrano deluje posebna komisija za varstvo čebel, ki vsako leto predpiše sredstva za zatiranje varooze. Za leto 1986 so bili predpisani: varamit, timol, folbex VA. Predlagali bodo tudi uvedbo dodatnih dajatev za uvoženi med.

Ko poročam – na vabilo urednika – o tej zanimivi prireditvi, moram omeniti, da mi bosta ostala v nepozabnem spominu njihova organizacijska sposobnost in gostoljubnost.

ČEBELAR JAKA PESNIKUJE ... (Frč.)

*Pravijo, da je v čebele
vsak zaljubljen čebelar;
tudi mene so prevzele,
da jih ne pustim nikdar.*

*Vendar na srce je moje
sedla druga matica:
tu roji, kraljuje, poje –
to pa ti si Katica.*

*Ko se bova midva vzela,
res bo imeniten roj.
Dobro bove se imela,
ko zgradiva dom si svoj.*

*Če medenih tednov konec
bo hotelo biti kdaj,
nov načel medu bom lonec,
pa se vrnejo nazaj.*

*Ne zavri čebelarja,
ki si vnela mu srce!
Prav nič mar nu ni denarja,
le za matico mu gre.*

*Prava sreča tebe čaka,
ko boš moja matica:
samo nate misli Jaka,
ljuba moja Katica.*

60 ČEBELARSKIH LET FRANCA NOVAKA

ANDREJ DVORŠAK

»Če bi bilo pred šestdesetimi leti tako kot danes, bi čebelaril s tovornjakom, tako pa sem začel s kranjičem in rojem, ki sem ga našel v gozdu,« pravi Franc Novak, najstarejši član ČD Videm–Dobrepolje. Kljub polnim 81 letom še vedno sam čebelari z dvajsetimi žnideršiči in prav nič ne misli na zmanjšanje obsega svojega čebelarstva.

»Imel sem srečo, da je v naši dolini čebelaril Jože Miklič, ki je svoje življenje posvetil čebelarstvu in je vsakemu začetniku rad pomagal. Ne le z nasveti! Meni je dal prvi panj in kasneje mi je naredil še deset žnideršičev. To je bilo leta 1920, ko so čebelarji še vedno vneto razpravljali, kakšen panj je najbolj primeren za naše kraje. V naši dolini smo imeli kranjiče, toda ko so se pojavili prvi žnideršiči, so kaj hitro osvojili naše čebelnjake, čeprav starih dobrih kranjičev niso spodrinili čez noč.

Vse kaj drugega je bilo narediti devet-satnega žnideršiča kot pa kranjič, za katerega si potreboval le šest desk. No, Miklič je znal mizariti in tudi ni preveč zasolil cene, tako da smo sčasoma poenotili panje. Sicer pa so jih delali še drugi čebelarji, ki so se spoznali na oblič in žago.«

Franc Novak je svoj prvi čebelnjak postavil že pred dobrimi šestdesetimi leti v rojstni Zagorici. Ne pove ali pa se morda tudi ne spomni več, ali je prostor izbral sam ali mu je kdo pomagal. Vsekakor je bil čebelnjak na odličnem mestu in med se je kar cedil iz panjev. Ko pa se je priženil v

Podpeč in je čebelnjak prestavil, je bilo veselja konec. Donosi so bili slabi in razvjen čebelar je čebelarstvo preselil spet v rojstno vas.

Že od prvih čebelarskih dni dalje je čebele prevažal – takšna je bila navada v Foucariji, kot pravijo Dobrepoljski dolini. Več čebelarjev skupaj je vozilo čebele z vozom na pašo v Dobrnich in okolico na ajdo ali pa v Stično. Dalj običajno niso šli. So pa bila to nepozabna doživetja, polna anekdot in smeha. . . tudi solz. Danes Novak vozi le še na hojo v Kopolje – kadar pač zamed, kar pa se redno dogaja.

Kot pravi, so mu čebele precej pomagale pri reživljanju družine. Čeprav je bil čebelarski mojster, s svojimi pridnimi rokami ni mogel zaslužiti toliko, kot je potrebovalo devet ust. Imel je sedem otrok, danes pa se pohvali z dvajsetimi vnuki in sedmimi pravnuki!

Rad pove, da se je med vojno prav vsaka vojska zapodila v njegov čebelnjak, ki je osvoboditev dočakal v razvalinah. Od šestnajstih panjev zdravih čebel, kolikor jih je zazimil jeseni enainštiridesetega, sta mu ostala le dva, ki ju je vsako zimo spravil v klet, kjer sta preživela vojne vihre. Skrb se mu je obrestovala in leta 1945 je iz njiju iztočil 150 kilogramov medu – hojevca. Bilo je izjemno leto, ki se kasneje ni nikoli več ponovilo, kot se spominja.

Franc Novak pa ni bil zaverovan le v svoj čebelnjak. Ves čas je bil med najaktivnej-

Izrezljana vrata čebelnjaka, na katerih je motiv medveda s panjem, so v okras okolici.

šimi člani svoje čebelarske družine, ki je bila ustanovljena leta 1921, to je istega leta, ko je tudi sam začel resno čebelariti. Njen član je od ustanovitve dalje.

Dolga leta je bil tajnik, član upravnega odbora in drugih organov čebelarske družine. Šele nedavno je odložil breme, ker meni, da je prav, če tudi mlajši pokažejo, kaj so se naučili, in poživijo dejavnost društva z novimi idejami. Rad pa se spominja prvih povojnih let, ko so morali vsi čebelarji obvezno oddajati med, ko je moral tajnik vedeti za vse družine, malodane za

vsako čebelo. Spominja se tudi, kako so v tistih časih začeli krmiti čebele, ko je ajda prenehala mediti. Sladkor so dobivali na panj, in če tajnik ni imel dobrega pregleda, tudi sladkorja niso dobili.

Danes mu pri čebelarjenju malce pomaga tudi snaha. Vzgojil pa je celo vrsto mlajših tovarišev, ki nadaljujejo tradicijo dobrepoljskega čebelarstva. Za čebelarske zasluge je bil Franc Novak odlikovan z redom Antona Janše III. stopnje, prav te dni pa ga je ČD Videm-Dobrepolje predlagalo še za srebrno odličje Antona Janše.

POSEBNI GREJNI NOŽ ZA ČEBELARSKE POTREBE DRAGO PAPLER

Na 19. mednarodnem obrtnem sejmu v Celju je bil predstavljen posebni grelni nož za odkrivanje satja za čebelarje, izdelek ELEKTROMECHANIKE RUDI POTOČNIK. Izdelek je novost na jugoslovanskem tržišču in je plod 5-mesečnega razvoja dela od prototipa do končnega izdelka. Zaradi svoje funkcionalnosti, estetskega videza in kvalitete je bil na celjskem obrtnem sejmu deležen posebne pozornosti med strokovnjaki in obiskovalci ter je dobil bronasto plaketo in priznanje za obrtniški izdelek.

V visoko poliranem rezilu iz volframovega jekla je nameščen grelec, ki deluje na električni priključek 220 voltov ali pa na akumulator 24 voltov. Primeren je tudi za odkrivanje satja na terenu. Rezilo grelnega noža izdelujejo v dveh dolžinah: 260 in 150 mm, izvedba pa je popolnoma vodotesna. Posebni grelni nož za čebelarje je bil preizkušen, izdelan pa je iz domačih materialov in popolnoma nadomešča uvoz. Elektromehanika Rudi Potočnik pa že snuje naslednji izdelek – grelec za topljenje medu, ki bo prvič predstavljen na kranjskem obrtnem sejmu leta 1987. Poleg te novosti Elektromehanika Rudi Potočnik izdeluje industrijske cevne in ploščate grelce vseh velikosti in jakosti ter grelce za vse vrste spajkalnikov. Opravljajo tudi zelo iskane servisne storitve za popravilo vseh vrst grelcev pri gospodinjstvih in ostalih aparatih, kot so krušni opekači, likalniki, električni bojlerji, sušilci las, navijalci las ipd.

ČEBELICE DRAGE, KDO VAS BO LJUBIL? Tilka Brezovnik

*Čebelice drage, kdo vas bo ljubil,
ko pomladi vas sončece zlato zbudi?
Težko vas že čakam, čebelice moje,
al' preživele ste zimske te dni?*

*Pomladi, ko drevje cveti,
rad vedno poslušam vaš nežni napev,
ko obletavate drobne te cvete,
sem vaš ljubitelj, kako vas vesel!*

*Sredi poletja, ko sonce pripeka,
urno letate s cveta na cvet,
da čašice svoje bi vse napolnile
in tudi mene razveselile.*

*Ko prišla bo spet jesen v deželo,
nakrmim, odenem skromni vaš dom,
da mirno, brezskrbno boste zaspale
v zimi tej mrzli, vas budil ne bom.*

*Čebelice zlate, le kdo vas bo ljubil,
ko glas za vedno mi onemi?
Le takrat vas bom za vedno zapustil,
ko poslednjič mi zvon zazvonil!*

ČEBELARSKO STROKOVNO POSVETOVANJE V LJUBLJANI

Čebelarje obveščamo, da bo 21. 2. 1987 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani strokovno posvetovanje o čebelarstvu. Temi bosta naslednji:

1. Bolezni in zdravstvena zaščita čebel
2. Tehnika čebelarjenja

1. temo bodo obravnavali naslednji referenti:

dr. Zvonimir Klinar: Čebelje bolezni na Hrvaškem v letu 1986

- vzroki jesenskih izgub čebeljih družin;
- preventivni zdravstveni ukrepi.

dr. Jože Rihar: Selekcija čebeljih družin na povečan čistilni nagon kot pomemben obrambni mehanizem proti hudi gnilobi čebelje zalege

dipl. vet. Vinko Pipan: Huda gniloba čebelje zalege - izkušnje pri odkrivanju, preprečevanju in sanaciji bolezni

Boris Slavec, hp Medex: Novejša dognanja o ostankih zdravil v čebeljih pridelkih.

2. temo bodo obravnavali naslednji referenti:

Ivan Vener: Moj način čebelarjenja

- proizvodnja medu in prevažanje čebel;
- proizvodnja paketnih čebel.

inž. Ludvik Klun s sodelavci: Tehnika prevažanja čebel, oprema prevoznega čebeljnaka in izbira pasišč.

Stojan Droč: Zgodnja priprava čebeljih družin na pomladansko pašo

Ivan Esenko, Hmezad Čebelarstva zadruga: Organizacija in tehnika masovne vzreje matic.

Urnik posvetovanja:

od 9. do 12. ure otvoritev in referati prijavljenih referentov

od 12. do 13. ure pogovor o problemih čebelarskih društev na terenu (namesto dosedanjih regijskih posvetov)

od 15. do 17. ure pogovori obiskovalcev z referenti ob okroglih mizah in zaključek.

Višino kotizacije za posvetovanje na udeleženca in način prijave bomo pojasnili v naslednji številki Slovenskega čebelarja.

O VIŠINI NAROČNINE ZA NEČLANE IN ČLANARINE ZČDS ZA LETO 1987

Izvršni odbor ZČDS je na svoji redni seji 15. novembra 1986 sklenil, da je naročnina za revijo Slovenski čebelar za leto 1987 za nečlane čebelarske organizacije 6.000 din. Člani čebelarske organizacije pa imajo pri naročnini za Slovenskega čebelarja **popust**, ker je članarina za Zvezo čebelarskih društev Slovenije, v katero je všteti tudi Slovenski čebelar, 3.900 din in 10 din za pridobitni panj.

Član čebelarske organizacije je le tisti čebelar, ki je včlanjen v osnovno čebelarsko organizacijo, čebelarsko društvo oziroma družino in pravočasno poravnava vse obveznosti do društva in ZČDS. Sestavni del članarine ZČDS je tudi članarina za Zvezo čebelarskih organizacij Jugoslavije, katere član je tudi slovenska čebelarska organizacija. Vsi tisti čebelarji - naročniki, ki niso včlanjeni v osnovno čebelarsko organizacijo, pa morajo za leto 1987 plačati polno ceno naročnine za časopis, tj. 6.000 din. Samo naročnikom - nečlanom smo poslali položnice na dom, člani čebelarske organizacije pa morajo svoje obveznosti poravnati (članarino - družinsko, društveno, za ZČDS in ZČOJ) pri blagajniku osnovne čebelarske organizacije, v katero so včlanjeni. To pojasnilo smo napisali zato, ker nekateri objavljenih navodil niso pravilno razumeli. Upamo, da je sedaj razlaga bolj jasna in razumljiva.

Vse čebelarske organizacije pa ponovno naprošamo, da do 31. januarja 1987 poravnajo članarino ZČDS za svoje člane, kajti po navedenem roku bomo prenehali pošiljati časopis vsem članom organizacij, ki ne bodo poravnale svojih obveznosti do ZČDS. Prosimo za vaše razumevanje.

V novem letu vam želimo veliko uspehov in dobro čebelarsko letino.

STROKOVNA SLUŽBA ZČDS

S
R
E
Č
N
O

1
9
8
7

Hp Medex

NAŠA PRIHODNOST JE V IZVOZU

Preteklo leto 1986 lahko glede pridelka medu ocenjujemo kot povprečno. Nekateri čebelarji – prevozniki so imeli zelo velik pridelek, pridelek čebelarjev, ki čebel ne prevažajo (predvsem na področjih, kjer naj bi bilo gozdno medenje), pa je bil zaradi neugodnih vremenskih razmer zelo pičel (nekateri celo sploh niso točili). Posebej dobro sta medili akacija in sončnica. Čebelarji iz Vojvodine so povedali, da je bil pridelek sončnice izjemen, tudi po 50 in več kilogramov na panj.

Naš načrt odkupa od organiziranih čebelarjev smo po količinah sicer presegli, žal pa je bilo zelo malo temnih sort, ki so namenjene predvsem izvozu. V primerjavi z drugimi jugoslovanskimi izvozniki je naša delovna organizacija na zahodnem, tj. na konvertibilnem tržišču iztržila najvišje

cene za posamezne vrste medu. Žal pa je svetovno tržišče trenutno zelo zasičeno s ponudbami vseh vrst medu, tako da ima celo v Zahodni republiki Nemčiji, ki je največji uvoznik medu na svetu (letno uvozi preko 70 tisoč ton), letos najnižjo ceno. Ta je celo enaka ceni izpred 25 let.

Dejstvo je, da je mogoče na konvertibilno tržišče uspešno izvažati samo tisto blago, ki izpolnjuje norme kakovosti tega najbolj zahtevnega tržišča na svetu. Zato smo v naši delovni organizaciji v času prevzema medu laboratorijsko pregledali vse vrste medu.

Od naših čebelarjev zahtevamo takšno kakovost, kot jo zahtevajo naši kupci na zahodu. Če želimo izvažati, se jim pač moramo prilagoditi. Kljub temu naš med na zahodnem tržišču težko prodamo, saj je

ponudba izjemno velika, odraz tega pa je tudi cena.

Ob tej priložnosti želim organizirane čebelarje ponovno opozoriti, da, če želimo med izvažati, **moramo** zadostiti zahtevam naših kupcev. Bistveni elementi, ki jih mora posamezna vrsta imeti za izvoz na zahodno tržišče, pa so:

– določen odstotek cvetnega prahu (npr. akacija – najmanj 20 odstotkov);

– pregretnost ne sme biti večja kot 25 mg Hmf;

– največ 60 bequerelov, čeprav Evropska gospodarska skupnost dopušča do 600 enot/kg. Ukrep zahodnonemških trgovcev z medom pa je tako strog, da sprejmejo le med in druge čebelje pridelke, ki imajo skupno vsoto bequerelov pod 60 enot;

– med lahko vsebuje samo določen odstotek saharoze in vlage, sicer po njihovih normah ni primeren za prehrano ljudi in se lahko uporablja samo v industrijske namene, kar pa pomeni takojšnje znižanje cene za 50 odstotkov.

Ob obisku številnih poslovnih partnerjev v zahodnoevropskih državah so nas le-ti opozorili na spoštovanje normativov glede kakovosti medu, sicer na tem tržišču ne bomo mogli več sklepati kupčij. Seznanili pa so nas tudi z nesolidnostjo nekaterih jugoslovanskih izvoznikov medu in nam povedali, da z nesolidnimi partnerji v prihodnje ne bodo več sodelovali. Nesolidni izvozniki so, žal, nesolidni tudi doma, saj pogosto odkupijo med kar »na oko«, misleč, da ga bodo tudi v tujini lahko na tak način prodali. Marsikateri jugoslovanski izvoznik medu, ki kupuje »na oko«, bo imel zaradi takšnega načina poslovanja, v bilanci rdeče številke, kar pomeni, da bo imel zaradi nepravilnega odkupa – brez ustrezne analize, v letu 1986 izgubo. Zaradi velike konkurence na svetovnem trgu se naša delovna organizacija vse bolj vključuje v številne mednarodne sejme – specializirane tudi za prodajo dietetičnih izdelkov. Letos smo se poleg številnih drugih sejmov doma in v tujini udeležili tudi sejma »Salon dietetike«, ki je bil konec oktobra v Parizu. Veliko zanimanje številnih obiskovalcev je vzbudila naša predstavitev izdelkov apiterapije.

V tem času so organizirali tudi specializirano **posvetovanje** proizvajalcev in prodajalcev zdrave prehrane, v katerega se je vključil tudi Medex, da bi tako s svojimi izdelki lažje prodrl v specializirane prodajalne v Franciji. Če želimo na francoskem tržišču prodajati dietetične izdelke in izdelke apiterapije, moramo glede kakovosti teh proizvodov seveda ravnati v skladu s francoskimi predpisi. Res je potrebno veliko dela in truda, vendar se zavedamo, da je naša prihodnost v izvozu, zato moramo narediti vse, da si ustvarimo pogoje za prodajo naših izdelkov v posamezne države, torej tudi v Francijo. Že več let načrtujemo izvoz končnih izdelkov apiterapije in takšna je tudi naša usmeritev za naprej. Iz leta v leto izvozimo več končnih izdelkov kot medu, čeprav je izvoz izdelkov apiterapije veliko bolj zahteven in zapleten. Čebelji pridelki so dar narave, treba jih je le strokovno pridelati in predelati v izdelke apiterapije ter jih ponuditi kupcem doma in v svetu. Povpraševanje po teh izdelkih stalno narašča, kar nas potrjuje in ohrabljuje, da bomo lahko čebelarjem po vsej Jugoslaviji ponudili možnost dolgoročnega sodelovanja.

Iz leta v leto pa pada količinska prodaja vseh vrst medu na domačem trgu, kar nas skrbi, vendar smo pri uvozu velikih količin medu iz Sovjetske zveze (v tem letu bo presegel 6000 ton), žal, nemočni. Prav zaradi tega je med na domačem tržišču podcenjen. Zaman so bila vsa naša številna posredovanja in opozorila, da takšen, po količini in kakovosti nekontroliran uvoz že močno zavira nadaljnji razvoj čebelarstva po vsej Jugoslaviji. Kljub temu si bomo še vnaprej prizadevali organizirati čebelarje. Tudi v prihodnje bomo organiziranim čebelarjem nudili dolgoročna posojila z ugodno obrestno mero, jih izobraževali, nudili veterinarsko pomoč, zdravila ter druge oblike pomoči, da bi čebelarjenje kljub težkim pogojem napredovalo.

Vsem organiziranim čebelarjem in njihovim svojim želim v imenu delavcev Medexa in v svojem imenu uspešno in medeno leto 1987.

HP Medex

glavni direktor

ALEŠ MIŽIGOJ, dipl. oec.

TUDI ČEBELARJI BOMO IMELI SVOJO ŠOLO

Marca letos bo v našem šolskem centru v Podlehniku začela delovati čebelarska šola Medex, ki naj bi zainteresirane čebelarje teoretično in praktično usposobila za tržno proizvodnjo čebeljih pridelkov. Teo-

retični del bo v obliki tridnevnega seminarja, če pa bo udeležencev več (posamezna skupina naj bi štela 18 do 25 čebelarjev), bomo seminar ponovili. Po opravljenem teoretičnem delu bo vsak udeleženec

SLOVENSKI ČEBELAR

GLASILO ČEBELARSKIH ORGANIZACIJ SLOVENIJE

LXXXVIII. LETNIK

Urednik
prof. Janez Mihelič

Odgovorni urednik
inž. Jože Babnik

Izdaja ZVEZA ČEBELARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE
Ljubljana 1986

KAZALO

<i>Avguštin Maruša:</i> Čebelarjski muzej v Radovljici pripravlja razstavo o čebelnjakih	79	Čebelarjeva opravila v septembru	227
<i>Benedičič Valentin, dipl. inž.:</i> Nekaj izkušenj pri varstvu rastlin, čebel in okolja	65	Čebelarjeva opravila v oktobru	261
<i>Božič Janko:</i> Termoregulacija pri čebelah	111	Čebelarjeva opravila v novembru	292
Komunikacija pri čebelah	229	Čebelarjeva opravila v decembru	347
Čebelarjski raziskovalni tabor Bohinjska Bistrica 1986	299	<i>Klinar dr. Zvonimir:</i> Stanje boleznih čebel v SR Hrvaški	74
<i>Bregar Jože:</i> Osnovne zahteve za prevozne čebelnjake	97	Krmljenje čebel	108
Načrtovani razvoj čebelarstva je temelj- nega pomena za vključevanje čebelarstva in občinske in republiške plane za razvoj kmetijstva	225	<i>Krajnc Jana:</i> Republiško srečanje in tekmovanje mla- dih čebelarjev v Mariboru	193
<i>Debelak Marjan, dipl. inž.:</i> Slovenski čebelnjak v Franciji	168	<i>Krajnc Ivan:</i> Zlata rozga	236
<i>Deu Pavle dipl. vet.:</i> Apitol novi sistemski akaricid proti varo- ozi	139	<i>Kulinčevič dr. Jovan:</i> Forsapin – zelo koristen dodatek čebelji hrani	107
<i>Dvoršak Andrej:</i> Aprila se pokaže naše lansko delo	238	Izkušnje s plastičnim satjem in satnicami	10
Pol zdravja je v panju	263	Čebelarjenje z Varoo jacobsoni na japon- skem	45
<i>Esenko Ivan:</i> Plemenilček z razklopnim satnikom	8	<i>Lipič Karel:</i> Sušenje gozdov v Evropi	70
<i>Fijan dr. Nikola:</i> Proslava 50-letnice Zavoda za biologijo in patologijo rib in čebel v Zagrebu	16	<i>Loč Dragutin:</i> Čaji za čebele	265
<i>Finžgar inž. Damjan:</i> Pridelovanje oljne ogrščice	173	<i>Majsec Stjepan:</i> Zanimivosti iz panja	345
<i>Gregorovič Jožko:</i> Počitniška praksa	334	<i>Medved Dušan:</i> Čebelarstvo in varstvo okolja	37
<i>Holzbauer Dušan:</i> Uporaba električnega topilca medu	360	Umiranje gozdov in čebele	137
<i>Hudoklin Ivan:</i> Kako do močnih družin v AŽ panjih na od- daljenih stojiščih	176	Izrezovanje trotovine – da ali ne	161
<i>Jamnik Tilka:</i> Učinkovitost mravljinčne kisline proti pr- šici <i>Acarapis Woodi</i>	78	<i>Mencej Martin:</i> Čebelja paša na krmnih rastlinah	209
<i>Javornik Franc, mag.:</i> Odkrivanje in zatiranje hude gnilobe če- belje zalege	105	V borbi z varoozo je vprašljiv tudi mno- goobetavni Perizin	271
Mednarodni simpozij o zdravstvenem varstvu čebel	325	<i>Mihelič Stane:</i> Obnavljanje čebeljega gnezda	170
<i>Jurca Dušan, mag.:</i> Zatiranje kostonjevega raka	41	<i>Mihelič Janez:</i> Radioaktivnost in čebelji pridelki	175
<i>Žastelic Lojze:</i> Čebelarjeva opravila v januarju	3	35. redna letna skupščina ZČDS ..	129, 177
Čebelarjeva opravila v februarju	35	Privedite, ki bo še dolgo ostala v spominu	196
Čebelarjeva opravila v marcu	68	Mednarodni simpozij Apimondije o čebe- ljih boleznih	289
Čebelarjeva opravila v aprilu	98	Čebelarjska razstava na sejmu »Narava zdravje 86«	295
Čebelarjeva opravila v maju	135	<i>Nesek Stjepan:</i> Kako dodajamo matico čebelji družini	267
Čebelarjeva opravila v juniju	165	<i>Petelin Andrej:</i> Ob novem letu 1986	6
Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu ..	203	<i>Pipan Vinko, dipl. vet.:</i> Odvzemanje in pošiljanje vzorcev za pre- gled zaradi čebeljih kužnih boleznih ter predpisi za prevažanje na pašo	46
		Huda gniloba čebelje zalege	
		<i>Pokljukar Janez:</i> Nekaj misli o odbiri čebel	33
		<i>Relič Branko:</i> Higiena čebelarjenja	17, 49, 81
		Higiena shranjevanja in prodaje čebeljih	

pridelkov	171
Boljše izkoriščanje glavne paše	210
<i>Rihar dr. Jože:</i>	
Aktualna razmišljanja o varoozi	5
<i>Sajevac Stane:</i>	
Polovici naših gozdov je načeto zdravje	235
<i>Šenegačnik prof. Edi:</i>	
Čebelarški predavatelji in njihovi problemi	14
Zgodaj spomladi poskrbimo, da bodo čebele pripravljene za prvo pašo	39
Poskrbimo za rezervne družine v svojih čebelnjakih	212
Še o letošnji medeni beri	338
<i>Sulimanović dr. Đuro:</i>	
Bolezni čebel na 30. čebelarstem kongresu na Japonskem l. 1985	101
<i>Šivic inž. Franc:</i>	
Z obiska pri sosedih	257
Robinija	336
<i>Števanec dr. Lojze:</i>	
Tudi čebelarstvo bo prizadeto z gradnjo hidroelektrane na Muri	143
<i>Todorović dr. Dušan:</i>	
Septikemija čebel	297
Opraševanje kmetijskih kultur s čebelami	300
<i>Ulz Josef:</i>	
Izobraževanje čebelarjev na avstrijskem Štajerskem	140
IZ TUJIH ČEBELARSKIH ČASOPISOV	
<i>Čupurnoj I.:</i>	
Kristalizacija medu	179, 215
<i>Drolc Gregor:</i>	
Z majhnim narejencem do zamenjave matice	276
<i>Dvoršak Andrej:</i>	
Roji – domena gasilcev	351
<i>Gorin A.G.:</i>	
Poapnela zalega – nevarna bolezen	54
<i>Gonet Michel:</i>	
Medna krema	245
<i>Imdorf A.:</i>	
Cementni med v plodiščih in mediščih – kaj potem	241
<i>Jamnik Tilka:</i>	
Čebelji strup zdravi (prevod)	20
<i>Jutzi Hanz:</i>	
Čebelarstvo, pridelek medu in njegova poraba v Švici	177
<i>Klun Ludvik:</i>	
Vpliv praznega satja na donos medu	21
Psi iščejo hudo gnilobo	56
<i>Medved Dušan:</i>	
Pomen cvetnega prahu za človeka	84
Topljenje medu	148
<i>Martin Mencej:</i>	
Umiranje gozdov vedno bolj buri čebelarje in ekološke	56
Perizin novo zdravilo proti varoozi	113

Apimondija pred novimi nalogami	116
Dnevi poljskih čebelarjev v Kielcih	148
Tudi pomembni izumi v čebelarstvu imajo svoje jubileje	149
Med kot antibiotik	149
Skrb za čebelarški podmladek v ČSSR ..	181
Apimondija in njene naloge	249
100 let prvega ruskega čebelarstvenega časopisa	251
Vpliv radiativnega žarčenja na čebele ..	273
Afriške čebele z drugega zornega kota ..	350
<i>Ogrin Andrej:</i>	
Po čebelarstvenih poldnevnikih	309
<i>Relič Branko:</i>	
Higiena čebelarjenja	17, 49, 81
<i>Sajevac Stane:</i>	
Izločanje voska in vzreja zalege	250
<i>Samardžić Milan:</i>	
Kako sami pripravimo pogače za prehrano čebel	145
<i>Šenegačnik prof. Edi:</i>	
Presenečenja z varoozi	145
Kaj je z Apitolom, odrešilnim zdravilom proti varoozi	349
<i>Stojev A.:</i>	
Latinska Amerika hoče pridelati več medu	311
<i>Šivic inž. Franc:</i>	
Raziskave gozdnega medenja v ZRN	146
<i>Tišler dr. Vesna:</i>	
Sterilizacija čebelarstvenega orodja v Quebecu	275
Razpad teramicina v medu	275
Ali čebele spijo	275
<i>Veškovič dr. Božidar:</i>	
Čebelarjenje na Hvaru	277
ZA ČEBELARSTVO KROŽKE	
<i>Balant Zinka:</i>	
Čebelarstvo v občini Velenje	26, 61
<i>Dunaj Dominka:</i>	
Čebelarstveni krožek	220
<i>Mencej Martin:</i>	
Na začetku šolskega leta se učenci odločajo za čebelarstvo interesno dejavnost ..	282
<i>Orožen Adamič mag. Milan:</i>	
Preračunavanje kubitalnega indeksa s pomočjo mikroročunalnika	152
<i>Pirc Simona:</i>	
Mladi čebelarji so tekmovali	220
<i>Podržaj Feri:</i>	
Otroci na obisku	28
<i>Rečnik Ernest:</i>	
Čebelarstveni krožek v Šentjurju je zaživel ..	283
<i>Rupnik Srečko:</i>	
2. srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev občine Ptuj	252
<i>Vurcer Katja:</i>	
Pričel je delovati ČK OŠ Frankolovo	27

Zupančič Minka:
Izmenjava izkušenj med mentorji čebelar-
skih krožkov na posvetovanju v Mariboru 251

IZKUŠNJE NAŠIH ČEBELARJEV

Cunja Albin:
Nekateri problemi čebelarjenja v Zgornji
Rišanski dolini 151

Dvoršak Andrej:
Zupančičevim čebelam hrup ne škoduje 117
Čebelarjenje na kolesih ima posebej čar 216

Giandiosio Franci:
Ali so tečaji za čebelarje začetnike potreb-
ni 217

Grabrijan Jože:
Srečanje z medvedom 22

Gradič Ivan:
Srečanje s francoskimi čebelarji 119

Javornik mag. Franc:
Vprašanja in odgovori 23

Muzica Drago:
Čebelarjenje z AŽ panji na devet satov z
naklado 57

Rožman Boris:
Čebelarske družine slabo arhivirajo ar-
hivsko gradivo 60

Štemberger Ivan:
Ohranimo zdrave in odporne čebele 150

Šivic inž. Franc:
Knjižna ocena 218

JEZIKOVNI KOTIČEK

Stane Mihelič:
Vprašanja in odgovori 116
Ali so res potrebne tujke 154
Odgovor J. Gregoriju 281

Debelak inž. Marjan:
Kako govorimo in pišemo 182

Gregori Janez:
Se o nekaterih izrazih v čebelarstvu 183

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Avšič Maks:
Proslava 40-letnice in razvitje prapora ČD
Ljubljana Moste-Polje 319

Brajdiš Rudi:
Škrb za izobraževanje mladih čebelarjev v
ČD Nova Gorica 92

ČD Ribnica:
Franc Gradišar osemdesetletnik 63

Dvoršak Andrej:
Občni zbor ČD Videm Dobropolje 122
Tri leta ČD Krim 321

Droč Stojan:
Obalni čebelarji so zborovali 186

Gregorovič Romana:
Poročilo o delu študentskega čebelarskega
krožka v šolskem letu 1985/86 316

Krivec Tone:
Letna seja ČD Gornji Grad 91

Lipovec Janko:
Profesor Josip Priol 187

Maučec prof. Stanko:
Občni zbor ČD Bogojina 121
Deset let delovanja ZČD Murska Sobota 220

Martin Mencej:
70 let s čebelami in čebelarjenjem 318

Mihelič Janez:
Čebelarska razstava v Sarajevu 29
35. redna letna skupščina ZČDS ... 129, 175
Poročilo o regijskih čebelarskih posveto-
vanjih 86
Sestanek pri republiškem komiteju za
kmetijstvo 90
Ignac Grom – petinosemdesetletnik 124

Obranovič Vilim:
Sodelovanje naših društev 120

Podržaj Feri:
Še se moramo učiti 285

Povšič inž. Jože:
In vendar se premika 355

Puhar Janez:
Velika pozornost izobraževanju članstva 62

Pušnik Jože:
Iz aktivnosti čebelarskega društva Laško 122

Vokaj Jože:
Občni zbor in razvitje prapora ČD Gornja
Ščavnica 185

Sever Andrej:
Malo za šalo malo za res 184
Prapor radgonskih čebelarjev 356

opravi še praktični del, ki bo trajal vso aktivno čebelarstvo sezono. Čebelar bo vodil dnevnik del, ki jih bo v sezoni opravljal v čebelnjaku ter zapisal svoja opažanja in ugotovitve. Po uspešno opravljenem zaključnem izpitu bo prejel diplomu – spričevalo o uspešnosti opravljenega seminarja.

Ker je delovno področje čebelarjenja strokovno zelo zahtevno in zahteva dokaj specifičen obseg znanj, bomo za razlaganje posameznih učnih tem povabili k sodelovanju naše najsposobnejše teoretike in praktike s področja čebelarstva. Prav tako bomo skušali šolski center tudi tehnično kar najbolj opremiti in uvajati sodobne učne načrte in sodobne metode. Tako se bomo približali šolam v Italiji, Avstriji, Nemčiji in Švici. Za določene teme bomo skušali k sodelovanju pritegniti tudi tuje strokovnjake.

Šolski center bomo prijavi svetovni organizaciji za kmetijstvo – FAO, od katere pričakujemo pomoč in strokovne nasvete.

Komu je to šolanje namenjeno?

Šolanje smo namenili predvsem čebelarjem, katerim je čebelarjenje osnovna dejavnost, to je našim delavcem na domu in kmetom zavarovancem. Zanje je šolanje brezplačno. Pogodbeni čebelarji plačajo 50 odstotkov od polne cene šolnine, ostali čebelarji pa polno šolnino, v katero so vračunani stroški organizacije, predavateljev, skripta, knjiga, čebelarski dnevnik, diploma o obiskovanju čebelarske šole in stroški bivanja (udeleženci seminarja bodo lah-

ko bivali v samem šolskem centru).

Učni načrt obsega naslednje teme:

- življenje čebel,
- čebelarska oprema in tehnologija,
- gojenje čebel,
- proizvodnja čebeljih pridelkov,
- čebelje paše,
- zdravstvena zaščita čebel,
- priprava čebelje krme,
- čebelji pridelki v prehrani in medicini,
- čebelarjenje v svetu,
- ekonomika čebelarjenja.

Kot smo omenili že na začetku, naj bi šola čebelarje usposobila za tržno pridobivanje čebeljih pridelkov. Da bi dosegli višjo raven strokovnosti dela in tudi boljšo organizacijo pri pridobivanju čebeljih pridelkov, moramo stremeti za posodabljanje delovnih postopkov. S to šolo pa želimo delno tudi zapolniti vrzel, ki vlada na področju šolanja čebelarskih kadrov v Jugoslaviji. Obenem pa skušamo zbuditi zanimanje predvsem mladih za čebelarjenje kot enega izmed možnih poklicev v kmetijski dejavnosti.

Pisne prijave za udeležbo na seminarju sprejemamo do 15. 2. 1987 na naslov: Hp Medex, Pospeševalna služba čebelarstva, Miklošičeva 30, 61000 Ljubljana. Vse dodatne informacije lahko dobite po telefonu, št. (061) 316-455, int. 41.

DE Kooperacija
DRAGA ŽELEZNIKAR

NOVOLETNE ŽELJE

Obrnili smo zadnji list koledarja 86 in stopili v novo leto. S tiskom rok smo si zaželeli, da bi bilo to leto lepše in boljše od preteklega. Če pod čebelarstvo leto 86 potegnemo črto, lahko ugotovimo, da je bilo bolj medeno kot leto 85, vendar še vedno ne povsem tako, kot bi si želeli, saj nas vse močnejše pestijo čebelje bolezni in zato s strahom pričakujemo pomlad.

DE Kooperacija se vsem čebelarjem zahvaljuje za sodelovanje z željo, da v novem letu pozabimo na morebitne spore in nepravilnosti v poslovanju. Veseli bi bili, če bi nam sporočili, kaj vas je pri sodelovanju z nami motilo, saj nam bo vsak vaš nasvet dobrodošel.

Vam in članom vaše družine želimo zdravje in srečo ter seveda uspešno in medu polno novo leto.

DE Kooperacija DRAGA ŽELEZNIKAR

POSPEŠEVALNA SLUŽBA V LETU 1986

Pričujoči članek je že tradicionalni prispevek pospeševalne službe za čebelarstvo Hp Medex za novoletno številko Slovenskega čebelarja.

Osnovne naloge naše službe so znane, a naj jih na kratko povzamem:

– notranja odbira in vzreja gospodarskih matic,

- opazovalna služba gozdnega medenja,
- uvajanje novih tehnologij v čebelarstvu,
- izboljšave čebelarske opreme in pribora ter razvoj nove,
- uvajanje medovitih rastlin,
- strokovno sodelovanje pri odbiri kranjske čebele s KIS-om,

- strokovno izobraževanje čebelarjev,
 - nasveti čebelarjem o zdravstveni zaščiti čebel,
 - dela na mednarodnih projektih.
- Navedene naloge opravlja pospeševalna služba skozi vse leto.

V sezoni 87 bomo zainteresirane čebelarje oskrbovali z plemenskimi maticami iz petih različnih vzrejališč, oglašajo pa se tudi novi možni vzrejevalci.

Postavili bomo štiri opazovalne postaje, in sicer dve na gozdnih pašah in dve na akacijevih pašah. V sezoni bomo iskali in po potrebi postavljali opazovalne postaje tudi na drugih področjih. Od čebelarjev bi radi dobili konkretne predloge za hrvaška in bosanska hojeva pasišča.

Varooza in huda gniloba čebelje zalege zahtevata med čebelami vse večji davek. Po naših ocenah je vzrok za to predvsem pri posamičnih čebelarjih. V Slovenskem čebelarju je bilo objavljenih veliko strokovnih prispevkov, tako da nihče ne more reči, da s problemi ni bil seznanjen. Stališča naše delovne organizacije glede ukrepov in načina zatiranja te bolezni so znana. Po-

leg folbexa VA bomo po zagotovilih Ciba-Geigy spomladi dobili novo zdravilo za zatiranje varooze, to je apitol. Sami pa se pripravljamo na izdelavo kartonskih vložkov, prepojenih z mravljinčno kislino.

V kratkem bomo dali v prodajo nov električni nož za odkrivanje satja, pospešeno pa razvijamo tudi večsatno točilo z močnejšim elektromotorjem.

Ob tej priložnosti pozivamo vse čebelarje, da nam s predlogi ali z načrti pomagajo razviti tak tip listovnega panja, ki bi ga čebelarji-privatniki lahko vgradili v tovornjak, avtobus ali kontejner. Dobrodošli pa bodo tudi predlogi ali načrti za izboljšavo ostale čebelarske opreme.

Ker želimo čimveč čebelarjev usposobiti za kvalitetno in visoko produktivno tržno proizvodnjo čebeljih pridelkov, bo letos začela delovati tudi čebelarska šola Medex.

Vsem čebelarjem želimo srečno in medeno 1987. leto.

BORIS SLAVEC
Pospeševalna služba čebelarstva

OSKRBA S ČEBELARSKIM MATERIALOM

Čebelarji, priporočamo vam, da se pravočasno oskrbite s čebelarskim materialom. Po ugodnih cenah vam nudimo kakovostne panje in točila, in sicer:

- LR panji	31.652
- AŽ grom na 11 satov	34.314
- točila DB + LR 4S al	108.959
- točila DB + LR 3S al	77.941
- točila AŽ + LR 4S al	102.332
- točila AŽ + LR 3S al	101.179
- točila AŽ + LR 4S RF	137.372

Pismena ali osebna naročila sprejemamo v Medexu, DE Kooperacija, Miklošičeva 30, Ljubljana. Naročeni čebelarski material plačate ob prevzemu blaga, pogodbeni čebelarji Hp Medexa pa ga lahko dobijo tudi s posojilom po ugodni 30-odstotni obrestni meri.

DE Kooperacija:
DRAGA ŽELEZNIKAR

NENAVADNO POJMOVANJE ZATIRANJA VAROOZE

M. MENCEJ

Med evropskimi čebelarstvi je čebelarstvo na Čehoslovaškem znano po svoji organiziranosti, disciplini čebelarjev in razumevanju ter pomoči ustreznih državnih organov za razvoj čebelarstva. Zato so bili njihovi preventivni posegi ob začetnih pojavih zajedavca varoe pri sosedih uspešni in učinkoviti. ČSSR meji na sedem držav, v katerih se je pojavila varooza v sedemdesetih letih; pri nekaterih prej, pri drugih pozneje. Od tam je pretil vdor tudi v čebelarstvo v ČSSR, kjer pa so se nekaj časa kar uspešno oteпали. Med sedmimi mejnimi državami je tudi Avstrija, ki pa ni kot vse druge pokazala potrebe po skupnem preprečevanju širjenja in zatiranja zajedavca. Ker je Avstrija tudi naša mejna država, je za nas zanimiv prikaz vidnega čebelarškega strokovnjaka inž. Vladimira Veselyja v zadnji lanskoletni številki njihovega glasila Včelařství.

Ko inž. V. Vesely poroča o razvoju, stanju in borbi v varoozo v sosednjih deželah (Madžarski, ZSSR, Poljski, NDR, ZRN, Bavarski in Avstriji), pravi glede Avstrije dobesedno:

»Avstrija je edina naša sosedja, v kateri se z varoozo ne ukvarjajo, in to ne samo državna veterinarska uprava, ampak tudi ne čebelarska organizacija niti raziskovalna ustanova in tudi nimajo uradnega pregleda o žariščih. Čebelarjem sicer priporočajo zdravilo, in to švicarsko zdravilo folbex VA, nimajo pa organizirane enotne akcije za zatiranje zajedavca. Razširjeno je mnenje, da se bo pri njih širila okuženost le počasi, in to zaradi zelo členovitega terena. Poleg tega pa imajo po njihovem mnenju to srečo, da prevladuje kranjsko-avstrijska čebelja pasma(!) z odličnimi lastnostmi, ki bo preživela brez kemoterapevtskega zdravljenja.

Takšno mnenje so močno kritizirali v sosednjih deželah, posebno še v ZR Nemčiji, kot tudi nekateri v sami Avstriji...«.

Tako čebelarski strokovnjak o stanju in zdravljenju varoze v osrednjih evropskih deželah.

PRODOR KRANJICE NA BALTIK

Trije priznani čebelarji in vzrejevalci čebel J. Falkenberg, dr. W. Kessler in F. Baumgarten imajo zaslugo, da se je po desetletjih prizadevnega dela tudi na skrajnem severu ZR Nemčije uveljavila naša čebela. Deželo Schleswig-Holstein-Hamburg obliva na vzhodu Baltičsko morje, na severu in zahodu pa Severno morje. Ti trije vzrejevalci čebel so si že v prvi polovici tega stoletja prizadevali, da bi tamkajšnje udomačeno čebeljo raso zamenjali z bolj »žlahtno«, kakor pravijo. Poskušali so vzrejati čebel temne rase, vendar zaradi neustreznih pogojev v tem niso uspeli.

Po večletnih pripravah in poskusih se je pokazalo, da je tudi za tamkajšnje razmere najprimernejša kranjica, ki daje odlične re-

zultate. Da bi ustvarili izhodišče za čisto raso, so postaje postavili v odročne kraje, ki niso dostopni trotom drugih ras. Na ta način so organizirali in uredili postaje za vzrejo in oplemenjevanje čistih matic. Od leta 1947 pa do leta 1985 so jih razposlali že 100.716, od tega večino oplojenih.

Če se je v 40 letih intenzivne vzreje in ustreznega čebelarjenja posrečilo uveljaviti carnico in jo tudi razširiti, potem smo bili na pravi poti, zaključuje tamkajšnji deželni predsednik čebelarske zveze Karl Bruns na letnem srečanju nemških čebelarjev.

Po Die Neue Bienenzucht
povzel M. MENCEJ

S CEPLJENJEM DO IMUNOSTI

Nekateri ljudje so zelo občutljivi na čebelje pike oziroma na strup, ki ga čebele ob tem spuste v njihov krvni obtok. Piki čebel, os in sršenov pa so lahko nevarni za vsakega, kogar pičijo v ustno votlino ali jezik. Oteklina, ki se pojavi že nekaj trenutkov po piku, lahko povzroči tudi smrt zaradi zadušitve.

Kot piše časopis nemških dermatologov, je proti pikom mogoče pridobiti imunost (odpornost). Postopek traja štiri dni, ki jih mora pacient preživeti v bolnišnici. Tu dobi pet injekcij mešanice strupa insektov, vsak dan večjo dozo. Njegovo telo ob tem proizvaja antitelesca proti neprijetnim pikom insektov.

Bienenstich 9/86

Prevedel
ANDREJ DVORŠAK

PRIPIS:

Kot vem, obstaja tudi pri nas zdravljenje

alergije na pike čebel, os in sršenov. Zdravljenje sicer traja nekaj mesecev, v glavnem pa je podobno zgoraj opisanemu zdravljenju. Tovrstno alergijo zdravijo in se z njo strokovno ukvarjajo v bolnišnici na Golniku, deloma pa tudi na ljubljanski polikliniki.

NUŠA RADINJA

Naj pripšem še izkušnjo starejšega čebelarja iz Avstrije, ki je zelo alergičen na pike čebel. Dolgo je razmišljal, kako naj si pomaga, če do pika pride iznenada, ko nima pri roki ustreznih sredstev za prvo pomoč. Poizkusil je z gorečo cigareto ali vročim koščkom kovine, ki ga je pritisnil na pičeno mesto takoj po piku čebele. Vročina je uničila strup, ki je bil še v koži in še ni prišel v kri, zato po piku ni imel nobenih posledic. Močno alergičnim ljudem lahko ta nasvet reši življenje.

UREDNIK

TVEGANJE S KEMOTERAPEVTSKIM ZDRAVLJENJEM PROTI VAROOZI

MARTIN MENCEJ

Videti je, da je črnbilaska katastrofa izzvala čebelarje in čebelarske strokovnjake, da so začeli poglobljeno preučevati pozitivne in negativne učinke zdravljenja čebel proti varoozi s kemoterapevtskimi sredstvi. To lahko sklepamo po dveh primerih.

Junija se je sestala delovna skupina iz inštituta za raziskovanje čebel v ZR Nemčiji. S svojimi referati in v razpravi so strokovnjaki čebelarskega inštituta, predstavniki nemške čebelarske zveze in deželnih zvez, ustrazni državni organi ter raziskovalni center Bayerjevega AG koncerna prikazali svoja spoznanja o koristih in tveganju pri zdravljenju čebel proti varoozi s kemičnimi sredstvi. Razpravo je vodil prof. dr. Drescher iz Bonna, ki je pripravil tudi naslednje zaključke (objavljene v Die Neue Bienenzucht za mesec september):

»Kemoterapevtskim sredstvom se v borbi z varoozo zaenkrat ne moremo odpovedati, če hočemo nadzorovati stanje

čebeljih družin, jih rešiti pred propadom in obdržati za daljši čas. Najustrenejše je očitno površinsko zdravljenje, pri katerem pa je treba posebno pozornost nameniti izbiri dovoljenih sredstev.

S temeljitimi raziskavami so v čebeljih pridelkih ugotovili določene ostanke teh sredstev. Škodljivost za čebele in človeka, ki uporablja čebelje pridelke, se je pokazala predvsem, če smo izbrali tista sredstva, ki za uporabo niso dovoljena. Tudi uporabo dovoljenih sredstev je treba čimbolj omejiti, če pa se ji ne moremo izogniti, pa moramo dosledno upoštevati navodila ter predpise. Nadaljevati je treba s kombinacijo kemoterapije in biološke metode.«

Posvet praktikov in strokovnjakov so imeli tudi v sosednji Avstriji (predsednik čebelarske zveze Alojz Tropper, dr. J. Bretschko, dr. Franc Klemens Feiks, dr. Fridrich Ruttner). Tudi oni so razpravljali o svojih spoznanjih in praktičnih izkušnjah z varoozo, predvsem o kemoterapevtskem

zdravljenju. Njihove sklepe povzemamo po časopisu Bienenvater.

1. S kemičnimi sredstvi lahko zdravimo samo po končani paši, ko so pridelki odvezeti in ko tudi zalege ni več.

2. Uporabimo lahko samo tista zdravilna sredstva, ki jih dovoli zvezno ministrstvo za zdravje in varstvo okolja. To pa so: folbex VA in antivaroozne plošče, prepojene z mravljinčno kislino, ter perizin.

3. Pri uporabi navedenih sredstev se moramo dosledno držati priloženih navodil in predpisov.

4. Dr. Feiks meni, da se folbex VA ni izkazal, kajti v satju so našli manjšo količino škodljivih ostankov. Uporabimo pa ga lahko pri umetnih rojih in ometencih.

5. Mravljinčno kislino lahko uporabljamo konec septembra, in to v razmaku treh dni. Uporabimo jo največ trikrat. Temperatura zraka ne sme biti pod 10° C oziroma ne nad 20° C. Ponoči ne sme biti zmrzali. Žrelo mora biti odprto v vsej svoji širini. Vsečina izhlapi po štirih urah. Učinek je večji (celo petkrat), če z 20 mg 85-odstotne mravljinčne kisline prepojimo lepenko. Plošče zvečer vstavimo, naslednje jutro pa jih odstranimo.

6. Pyretroid je sredstvo, ki ga znanstveni svet avstrijske čebelarke zveze še preizkuša. Dr. Feiks je s svojimi poskusi dosegel lepe uspehe, saj je na pol žive družine zbudil k življenju. Dr. Bretschko pa bo v kratkem zaključil potrebne laboratorijske poskuse. Pričakujejo, da bo to avstrijsko zdravilo v prodaji jeseni 1987.

Že ta dva primera kažeta, da znanstve-

no-strokovna dognanja in dosedanja praksa v rabi kemoterapevtskih sredstev proti varoozi niso enotna. Vsi se strinjajo, da se uporabi kemičnih sredstev zaenkrat ne moremo izogniti, prav tako pa še ne nudijo upanja, da bi v bližnji prihodnosti dobili zdravilo, s katerim bi varoozo zatrli. Pomembno ugotovitev pomeni tudi nevarnost, da pri uporabi kemičnih sredstev vdre nekaj strupenih učinkovin v čebelje pridelke (v satje, s tem pa tudi v med in pelod). S tem v zvezi je zanimiva ugotovitev avstrijskega strokovnjaka dr. Feiksa, da je tudi uporaba folbexa VA do nrke mere tvegana, čeprav velja za najbolj zanesljivo zdravilo.

Vsi opozarjajo na pomembnost odbire kemičnih sredstev. Večina se opredeljuje za edino dovoljena sredstva: folbex VA, za antivaroozne plošče, prepojene z mravljinčno kislino, in perizin. O drugih sredstvih sploh ne govorijo.

Ker je pri nas začel letos proizvajati antivaroozne plošče Ferdo Herlec, je zanimivo primerjati (ne)usklajenost navodil za uporabo našega avtorja in proizvajalcev v tujini. Ferdo Herlec navaja v svojem navodilu, da je »najprimernejši čas za vlaganje plošč brezpašno obdobje«, se pravi tudi med letom. Nasprotno temu pa avstrijski strokovnjak dr. Feiks trdi: »Pri uporabi se je treba dosledno držati priloženih navodil. Mravljinčna kislina se lahko uporablja konec septembra«, to je po končani letni paši, ko so naravni čebelji pridelki že odvezeti in tudi zalege ni več. Obe navodili se sklicujeta na dosedanja prakso, kar pušča našega uporabnika plošč v negotovosti.

Z VAROO OKUŽENI TROTI NA ŽENITNEM POTOVANJU

Že nekaj let se čebelarji in čebelarski preučevalci ukvarjajo z vprašanjem, ali z varoo okuženi troti, ko si iščejo trotovske zbirališče in čakajo na neoplojene matice, zapuščajo panj. Njihova zbirališča lahko od sredine maja do konca julija najdemo v bližnji ali daljni okolici stojišč v zavetju, kjer so klimatski pogoji ugodni. Njihovo število začne naraščati ob 13. uri in traja do 16. ure, ko je končano izletavanje. Čeprav troti ne prezimijo, si nova generacija prihodnjega leta poišče isto zborna mesto, in to ne glede na matico.

Da bi odgovorili na gornje vprašanje, so švicarski raziskovalci junija in julija 1986 iskali takšna zbirališča. 2. julija se jim je posrečilo uloviti 4441 trotov v poseben balon. Ulovljene trote so umorili z etrom kisika in jih pri 10° C zamrznili. Sortirali so jih in vsakemu preiskali njegovo spolno dozorelost. Na 699 trotih so našli po en primerek mrtve varoe, ki so padle na papir, in sicer ne glede na njihovo spolno zrelost ali nezrelost. Pri nadaljnji preiskavi v laboratoriju so našli še šest trotov s po eno varoo, in to na različnih mestih njihove povr-

šine. Na papir je kasneje padlo še 14 varoi, v plastični vrečki pa so se pokazale še tri. Kontrola je torej pokazala še 25 zajedavcev.

S tem naj bi potrdili domnevo, da so troti okuženi že na njihovem zbirnem mestu. Seveda pa še vedno ostaja odprto vprašanje, ali varoa »preskoči« na matico med parjenjem. Prav tako tudi ne vemo, ali se z varoo okuženi troti z zbirnega mesta vra-

čajo v neokužene panje. Pokazalo se je tudi, da preizkus s povečevalnim steklom ni popolnoma zanesljivo sredstvo za ugotavljanje okuženosti z varoo in je zato zelo vprašljivo.

LUZIO GERIG,
Schweizerische Bienen-Zeitung
Povzel M. M.

Odmevi

ODMEV – KIRARJEV PANJ IVAN ŠTEMBERGER

Z zanimanjem sem prebral prispevek inž. Šivica v Slovenskem čebelarju z naslovom »Obisk pri sosedih«.

Z veseljem ugotavljam, da imamo tudi pri nas panjski sistem, s katerim podobno čebelarimo kakor Italijani. To je Kirarjev panj. Značilno zanj je naslednje:

- medenega satja ni potrebno ometati, ker je na voljo begalnica;
- dan za tem, ko smo vključili begalnico, odvezamemo celotno medišče;
- polno medišče brez čebel lahko prevažamo na večje razdalje in ga ni potrebno takoj iztočiti;
- v panju ni matične rešetke;
- satje v medišču ima »potegnjene celice«, matica jih ne zaleže, iz deviških celic iztočimo čist sortni med visoke kvalitete;

- satje v medišču ima pločevinasto hrbtnico, zato se ne more poškodovati in je še posebej primerno za gozdni med;

- polno medišče zavzema sedem do osem satov, ki dajo pri enem točenju 16 kg medu;

- prestavljanje zaleženih satov je nepotrebno;

- višek godne zalege uporabimo za sestavo rezervnih družin, brez katerih ta sistem ne more delovati;

- tovrstni panj je zelo uporaben in učinkovit pri zatiranju varoe.

Predlagam, da Kirarjev panj pokažemo slovenskim čebelarjem na kakšni republiški čebelarski razstavi. V Slovenskem čebelarju pa bi kazalo objaviti prispevek čebelarjenja v Kirarjevem panju.

RAZISKAVE GOZDNEGA MEDENJA V ZR NEMČIJI

KAJ PA V DOLGI VASI?

JOŽE JENKO

F. Šivic in M. Mencej sta v peti številki Slovenskega čebelarja objavila skrajšano po Liebgu sestavek z gornjim naslovom. Članek obravnava delo strokovnjakov in študentov pri raziskavi gozdnega medenja na univerzi v Hohenheimu. Raziskovalci sistematično preverjajo pojav zelene ušice na hoji in nastop gozdnega medenja.

Raziskava gozdnega medenja v ZR Nemčiji je za nas vsekakor zelo zanimiva.

Prav zaradi tega hočem opozoriti na predavanja o isti temi, ki jih je večkrat imel

naš neumorni predavatelj in čebelar Ivan Grajš.

Ne samo radovednežem, ampak tudi številnim opazovalcem gozdnega medenja je že večkrat predaval o tem. Metodi dela tov. Grajša in univerze v Hohenheimu sta si močno podobni. Nemci gozdno medenje raziskujejo 9 let, Grajš pa to dela že dalj časa. V enem pa sta si raziskovalni strani zelo različni. V Hohenheimu raziskujejo gozdno medenje strokovnjaki in študentje, tov. Grajš pa vse to dela na osnovi

njihovih opazovanj.

Članek navaja, da je vpliv parazitov, škodljivcev in bolezni na gozdno medenje zanemarljiv. Prav tako tudi vremenske razmere nimajo takšnega vpliva, kot menijo čebelarji. Pač pa je odločilnega pomena za razvoj ušic sestava drevesnega soka rastline gostiteljice. Tudi tov. Grajš se je v svojih ugotovitvah dokopal do sklepa, da je bistvenega pomena za pojav medenja biološka sestava drevesnega soka, uši pa so le sopotnice tega pojava.

Neposredna povezanost pojava medenja in bioloških lastnosti drevesne rasti, mimo pojava ušic, je prišla do izraza v letošnjem letu. Že spomladi je po množičnosti ušic kazalo, da bo medenje dobro. Na višku sezone je bilo zelo veliko ušic, medenja pa dosti manj. So zatajili drevesni sokovi ali ušice?

Pri svojih ugotovitvah Ivan Grajš poudarja nujnost raziskovanja stanja in sprememb v drevesu. Ugotovitve bi lahko pomagale pri napovedovanju medenja.

Pojav ušic je torej le prvi znak, ne pa tudi zadostni pogoj za medenje. Grajš je lani ugotovil, da je medil le ozek pas z višinsko razliko 25 m. Kdaj se je torej v drevesu pojavil »navdih« za kasnejše medenje? Morda zgodaj spomladi, morda že jeseni?

V naši reviji često najdemo zelo izvirna in samonikla razmišljanja čebelarjev o nekaterih pojavih in ugotovitvah v čebelarstvu. Vendar, žal, te ugotovitve in prebliski zelo pogosto ne izzovejo večjega odziva.

Kaj pa naši inštituti, študentje, Raziskovalna skupnost Slovenije, ali ni nikogar, ki bi se znanstveno lotil tega vprašanja?

Pripis urednika:

Res je, vedno se sprašujemo, kje so naši inštituti. Ali pa se tudi vprašamo, če smo pripravljene financirati njihovo raziskovalno delo na področju čebelarstva, kakor delajo to drugi narodi. Na žalost se pri nas zatakne že pri tem najpomembnejšem vprašanju.

Za čebelarske krožke

DELO ČEBELARSKEGA KROŽKA NA OSNOVNI ŠOLI »PADLIH PRVOBORCEV« V ŽIREH

JANKO JURCA

Čebelarski krožek na osnovni šoli »Padlih prvoborcev« v Žireh deluje že osmo leto. V tem času so se menjali tako mentorji kot tudi učenci, krožek obiskuje od 8

do 16 učencev. Do leta 1983 je imel krožek dva AŽ panja v sicer precej oddaljenem čebelnjaku tedanjega mentorja. Leta 1984 smo čebele prenesli v šolski čebel-

Člani čebelarskega krožka na OŠ Žiri ob podelitvi plakete in potrdil ob zaključku šolskega leta.

njak, ki nam ga je zgradila čebelarska družina ob domu čebelarjev v Žireh. Trenutno imamo naseljene samo štiri AŽ panje in en prašilček, čeprav je čebelnjak narejen za 15 AŽ panjev. Čebelnjak bi sicer želeli napolniti v celoti, vendar je to nemogoče, ker nimamo denarja za nakup panjev.

Letos smo uvedli praktični pouk skozi celo čebelarsko sezono, tako da se delo krožka zaključi šele jeseni, ne pa z zaključkom šolskega leta. Pohvalno je, ker se mladi čebelarji zelo radi udeležujejo praktičnega dela s čebelami tudi med šolskimi počitnicami. Le na ta način res dobro spoznajo vsa opravila s čebelami: pridelovanje vseh vrst čebeljih pridelkov, točenje medu, zimsko in dražilno krmljenje, rojenje in umetne roje, bolezni in zdravljenje, vzrejo matic, pregled čebel itd. Med šolskim letom pa na šoli poteka teoretični pouk. Zelo uspešno je šolski krožek do upokojitve vodil Franc Čeplak. Za njim je mentorstvo na šoli prevzel njegov učenec, mladi čebelar Anton Beovič. Rezultati uspešnega dela čebelarskega krožka se kažejo v tem, da trije mladi čebelarji, ki so zaključili osnovno

šolo, že imajo svoje čebelnjake in uspešno gojijo po nekaj panjev čebeljih družin.

Že tretje leto pa se mladi čebelarji z velikim veseljem udeležujejo republiških srečanj in tekmovanj mladih čebelarjev. Prvo leto se je tega tekmovanja v Kopru udeležila samo srednja skupina. Drugo leto sta se udeležili tekmovanja v Kranju dve skupini, in sicer srednja in višja. Letos pa so v Mariboru tekmovali kar tri skupine: nižja, srednja in višja. Višja skupina je dosegla 3. mesto, kar je zelo lep uspeh.

Udeležbo na teh tekmovanjih sta nam s finančno pomočjo omogočili osnovna šola Žiri in KGZ »Sora« Žiri.

Čebelarska družina Žiri podeljuje ob zaključku šolskega leta spominske plakete vsem tistim, ki so končali osemletko, šola pa vsem učencem, ki so redno obiskovali krožek, podeli pismena potrdila.

Pričakujemo, da bo delo krožka še uspešnejše in da bomo tudi v prihodnje deležni finančne pomoči, tako da se bodo naše najboljše ekipe lahko udeleževale tekmovanj. Obenem pa se zahvaljujemo vsem, ki so nam do sedaj pomagali.

NAŠ ČEBELARSKI KROŽEK

Čebelarski krožek na osnovni šoli Zbora odposlancev v Kočevju deluje že drugo leto. Vodi ga tov. Marincelj, ki je izkušen čebelar.

Učenci, ki imamo veselje z živalmi, smo se navdušili za čebelarjenje in vpisali smo se v krožek. Enajst resnih krožkarjev nas je.

Šele v drugem polletju smo dobili svoj čebelnjaček, ki je zgrajen iz brun in v kranjskem stilu. Podarilo nam ga je gozdarsko podjetje Gozdarstvo Rog. V njem imamo dva AŽ panja, ki nam ju je podaril Medex, in tri prašilčke 5-satarje. V njem je tudi dovolj prostora za praktični pouk. Pri nakupu

Krožkarji pred čebelnjakom, ki ga je podarilo GG Rog.

čebelje družine in pribora nam je pomagalo Čebelarstvo društvo Kočevje. Preden smo dobili čebeljak, smo na sestankih obravnavali le teorijo. Sedaj imamo že dve družini. Leto je prehitro minilo, saj sta bila delo in učenje prijetnejša v čebelnjaku s pravimi živimi čebelami.

Tudi v letošnjem letu krožek živahno deluje. Čebele smo zazimili, obiskali smo če-

belarski muzej v Radovljici in razstavo Narava-zdravje. Imeli smo že nekaj predavanj, začeli pa se bomo tudi pripravljati na tekmovanje čebelarstvih krožkarjev.

Upam, da bomo tudi v letošnjem letu uspešni. Enako želim tudi drugim mladim čebelarjem.

POLONA BIŽAL,

7. r., OŠ Zbora odposlancev Kočevje

Iz društvenega življenja

PREDAVANJE O VZREJI IN ODBIRI MATIC

TOMO STRGULC

Nenavadno mrzlo spomladansko jutro z neprestanim pršenjem ni zadržalo čebelarjev Čebelarstva zveze Ljubljana-Šiška, da se ne bi zbrali na čebelarstvu Esenko v kotanji na Golem Brdu. Zakaj taka vnema v tako neprijetnem vremenu? Šlo je za nadaljevanje aktualnega predavanja o odbiri in vzreji matic. Prvi del predavanja smo člani poslušali že pozimi in takrat smo se dogovorili še za praktični prikaz. Da bi dan minil bolj prijetno, smo se odločili po predavanju organizirati piknik, ki je, mimogrede rečeno, dobro uspel. Pripomogel je

namreč k temu, da so se razvezali, običajno dokaj molčeči, čebelarstvi jeziki in marsikdo je prav v teh razgovorih našel odgovor na zanj nerešljive čebelarstvene probleme.

Osnovni namen srečanja pa je seveda bil izvedeti čim več o vzreji in odbiri matic, torej o veji čebelarstvenih dejavnosti, kjer za razvitim čebelarstvom še dokaj zastajamo. Številna udeležba na predavanju pa dokazuje, da nas je tudi to področje začelo zanimati. Veliko bo narejenega že s tem, da se bomo naučili iz naših čebelar-

Čebelarji so si po predavanju ogledali stojišče Ivana Esenka.

stev izločati družine oz. matice, ki niso niti dobri medarji niti dobri pridelovalci drugih čebeljih pridelkov. Učinki take odbire pa nas bodo gotovo spodbudili trudi za vsakoleten nakup selekcioniranih matic iz priznanih strokovnih vzrejnih centrov. Zavedati se namreč moramo, da je naravnih danosti zaradi urbanizacije in onesnaženja okolja praktično vedno manj in da se lahko nadejamo pridelkov le z izredno močnimi družinami ob pravem času. Na predavanju smo veliko govorili tudi o umetnem ose-

menjevanju. Izvedeli smo, da je to dokaj zahtevna naloga, ki naj bi zaradi zahtevnosti in pomembnosti pri odbiri ostala v domeni strokovnjakov.

Morda še nekaj o našem gostitelju tov. Esenuku. Slovenski čebelarji javnosti ga ni potrebno posebej predstavljati, saj ga poznamo preko njegovih predavanj in sestavkov, objavljenih v našem časopisu. S svojimi ambicioznimi načrti bo prav gotovo veliko prispeval k razvoju našega sicer dokaj konservativnega čebelarjenja.

IZLET POSAVSKIH ČEBELARJEV NA GORENJSKO

VIKTOR KLADNIK

Čebelarji iz občin Brežice, Krško in Sevnica smo se s svojci na pobudo ČD Krško septembra z avtobusom odpeljali na Gorenjsko. Čebelarji se neradi odpravimo od doma. S čebelami je vedno dovolj dela, bil pa je tudi čas trgatve, vendar je bil avtobus, ki ga je vodila Minka Zupančič, kljub temu poln. Ogledali smo si razstavo »Narava – zdravje« na GR v Ljubljani, kjer nas je predvsem zanimala čebelarska razstava.

Iz Ljubljane smo se odpeljali v Radovljico, kjer sta nas čakala gorenjska čebelarja Severin Goldmajer in Jože Razinger, ki sta prevzela vodstvo izleta. Najprej smo si ogledali muzej NOB v Begunjah in dolino Drage s starim gradom. Ogled taborišča smrti v Begunjah nas je zelo pretresel.

Zelo prisrčno nas je sprejel vzrejevalec plemenskih matic plemenilne postaje Antona Janše pod Zelenico Ciril Jalen, ki je dejal: »Od dobrega čebeljega plemena pri-

Velika množica čebelarjev se je udeležila izleta h gorenjskim čebelarjem.

čakujemo zlasti čisto pasmo: prave kranjske sivke so brez vsakega rumenega obročka na zadku, imajo čim daljši rilček, da pridejo vsakemu cvetu do dna, niso nagnjene k rojenju, odporne so proti boleznim in so varčne v porabi zimske zaloge, matice so rodovitne, saj spomladi na hitro zaležejo velike površine, imajo oster čut za odkrivanje medenih virov, marljivost, krotkost.« Vse naštete lastnosti Jalenove matice zanesljivo imajo, saj jih redno kupujem že 10 let.

Ogledali smo si tudi čebelarški muzej v Radovljici, ki predstavlja velik del naše zgodovine čebelarstva, zato so pogosti gostje tudi tujci. Za kraj slovenskega čebelarškega muzeja Radovljica ni bila izbrana

slučajno. V okolici Radovljice so se Slovencem rodili znameniti možje: pri osnovni šoli v Breznici stoje doprsni kipi pesniku Francetu Prešernu, Matiji Čopu, ljudskemu pisatelju Finžgarju, pisatelju Janezu Jalnu in čebelarškemu učitelju na Dunaju Antonu Janši. Na Gorenjskem sta delovala tudi svetovno znana trgovca s čebelami Mihael Ambrožič in Jan Strgar.

Na koncu smo si ogledali še Bled z okolico, potem pa smo se zadovoljni vrnilo domov.

Naše ljubeznive gostitelje čebelarje iz Radovljice in okolice vabimo, naj nas tudi oni kmalu razveselijo s svojim obiskom v Posavju.

V dvanajsti številki smo objavili obvestilo o možnem nakupu sladkorja iz državnih rezerv. Pri navedbi skladišč je pomotoma naveden Slovenj Gradec, pravilno pa je Gradec v Beli krajini.

SS ZČDS

MALI OGLASI

Kupim prevozni čebelnjak za 70 AŽ panjev. Tone Hočevar, Šmalčja vas 40, Šentjernej. **Izdelujem** AŽ panje sedemsatarje. Avguštín Pavšelj, Družinska vas št. 41, 68210 Šmarješke toplice, telefon (068) 84-938.

Prodám steklene kozarce za med (1 kg) s plastičnimi pokrovi. Telefon (041) 441-116, Stipič.

Prodám preurejen tovornjak Hanomag z atestom za prevoz 36 AŽ panjev in delovnim prostorom. Telefon (069) 70-015, Črenšovci 159 A.

Prodám čebelnjak z 10 AŽ panji, prešo za vosek in večjo količino voska. Rudi Mavrin, Babinci 30, 69240 Ljutomer.

Prodám prevozni čebelnjak za 36 AŽ panjev na vijakih in čebelarško tehtnico za pod panj. Telefon (066) 61-158.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽITVI V ZČOJ

(nadaljevanje)

IX. PRIDRUŽITEV K SPORAZUMU, PRENEHANJE ČLANSTVA V ZČOJ IN PRENEHANJE DELA ZČOJ

59. člen

K temu sporazumu se lahko naknadno pridružijo družbene organizacije, ki bodo ustanovljene po sklenitvi tega sporazuma in bodo zainteresirane za izpolnjevanje

skupnih ciljev in nalog, ki jih določa ta sporazum.

60. člen

Družbena organizacija, ki se želi pridružiti k sporazumu, mora poslati vsaki članici ZČOJ in predsedstvu ZČOJ pismeno prošnjo.

Potem ko družbena organizacija sprej-

me sporazum in ga od nje pooblaščen oseba podpiše, velja, da se mu je pridruži-
la.

61. člen

Članstvo v ZČOJ preneha, če članica ZČOJ:

1. ta sporazum odpove,
2. s katero izmed članic ta sporazum razdre,
3. preneha delati, in
4. če preneha delati ZČOJ.

62. člen

Vsaka članica ZČOJ lahko ta sporazum odpove.

To stori s pismeno odpovedjo, ki jo pošlje vsaki članici ZČOJ in predsedstvu skupščine ZČOJ.

Ta sporazum neha veljati za članico ZČOJ, ki ga je odpovedala, kakor hitro pretečejo od dne, ko je predsedstvo skupščine ZČOJ prejelo pismeno odpoved, trije meseci.

63. člen

Vsaka izmed članic ZČOJ in predsedstvo skupščine ZČOJ lahko predlagajo, naj se s članico ZČOJ, ki kljub opominu predsedstva trajneje ne izpolnjuje svojih obveznosti ali jih ne izpolnjuje tako in pod takimi pogoji, kot predpisuje ta sporazum, sporazum razdre.

Pedlog, naj se sporazum razdre, mora biti ustrezno obrazložen in poslan vsem članicam ZČOJ in predsedstvu skupščine ZČOJ.

O predlogu, naj se sporazum z eno izmed članic ZČOJ razdre, odločijo vse članice ZČOJ razen prizadete soglasno.

64. člen

Članica ZČOJ, ki ji je članstvo v ZČOJ prenehalo, odgovarja za obveznosti, ki jih je sprejela, do dne, ko ji je članstvo prenehalo.

65. člen

ZČOJ preneha delati, kadar tako odločijo njene članice ali kadar število članic upade pod tri in v vseh primerih, ki jih predvideva zakon.

Če ZČOJ preneha delati, se njeno premoženje preda članici, na katere območju je sedež ZČOJ.

Predsednik predsedstva skupščine ZČOJ mora v roku 15 dni od dneva, ko zaradi katerega izmed vzrokov, naštetih v 1. odstavku tega člena, ZČOJ preneha delati, obvestiti pristojni upravni organ o prenehanju dela ZČOJ.

X. PREHODNA IN SKLEPNA DOLOČILA

66. člen

Ta sporazum je sklenjen, ko ga udeležene v skladu s svojimi statuti oziroma samoupravnimi sporazumi sprejmejo v enakem besedilu in k samoupravnemu sporazumu priložijo sklep o tem, da so ga sprejele.

67. člen

Vsaka članica lahko zahteva, naj se sporazum spremeni in dopolni. Postopek za spreminjanje in dopolnjevanje sporazuma sprožijo s pismenim zahtevkom, ki ga pošljejo vsaki članici ZČOJ in predsedstvu skupščine ZČOJ. Zahtevek mora vsebovati predlog sprememb in dopolnitev s potrebno obrazložitvijo.

Sporazum se spreminja in dopolnjuje po enakem postopku, kot je bil sklenjen.

Sporazum se spremeni in dopolni, če se s predlogom sprememb in dopolnitev strinjajo vse članice ZČOJ.

68. člen

Pravice, dolžnosti in odgovornosti članic začnejo veljati z dnem, ko je ta samoupravni sporazum sklenjen, družbenih organizacij, ki se mu pridružijo naknadno, pa z dnem, ko priložijo k temu samoupravnemu sporazumu sklep, da so ga sprejele.

69. člen

Sredstva, pravice in dolžnosti se z dnem, ko začne ta sporazum veljati za sklenjenega, v celoti prenesejo na ZČOJ.

70. člen

S sklenitvijo tega sporazuma neha veljati statut Zveze čebelarских organizacij Jugoslavije, ki je bil sprejet v Beogradu, dne 27. junija 1980.

PODPISNICE SPORAZUMA:

1. Zveza čebelarских organizacij Srbije

2. Zveza čebelarских organizacij Slovenije
3. Čebelarška zveza Hrvaške
4. Zveza čebelarских društev Makedonije
5. Zveza čebelarских organizacij Črne gore

6. Zveza združenj čebelarjev Bosne in Hercegovine
7. Zveza čebelarских organizacij SAP Vojvodine
8. Zveza čebelarских organizacij SAP Kosova.

Osmrtnice

JANEZ ŽONTAR – VIRMAŠAN

Težko je pisati o možu, kot je bil naš Virmašan, še posebno, če je to pisanje posvečeno njemu v spomin, saj se je 27. novembra 1986 za vedno poslovil od nas.

Njegova zibelka je stekla 14. oktobra 1898. leta. Kot sin malega kmeta in čebelarja je tudi on že v rani mladosti vzljubil čebele, katerim je ostal zvest vse življenje. Še ne osemnajstleten je moral v vojno, iz katere se je leta 1918 vrnil z ozeblimi nogami, posledice pa je čutil vse življenje. Zaposlil se je na železnici in to službo opravljal do upokojitve. Ves prosti čas pa je posvetil čebelam. Ni bil le dober čebelar, bil je tudi učitelj. Mnogo je pisal. V Slovenskem čebelarju je objavil več kot osemdeset strokovnih člankov, ki so zlasti mladim če-

belarjem dajali prve vpoglede v življenje čebel. Prvi objavljeni članek »Prvi pomladanski izlet« je napisal leta 1926. Ko ga je poslal tedanjemu uredniku Slovenskega čebelarja A. Bukovcu, ga je le-ta zelo pohvalil. Z lepim in čistim jezikom ter bogato vsebino je prekašal marsikaterega izobraženega pisca. Priznanje urednika mu je vtilo poguma in posvetil se je pisanju. Skorajda ni bilo številke Slovenskega čebelarja, da v njej ne bi zasledili podpisa Virmašan (vedno se je podpisoval s tem psevdonimom).

Leta 1923 je prevzel vodstvo naše čebelarške podružnice in jo kot predsednik vodil do leta 1936. Po tem letu je najprej kot tajnik, kasneje pa kot blagajnik čebelarškega društva še vedno deloval v njegovem vodstvu do leta 1963.

Prav njemu gre vsa zahvala, da smo loški čebelarji ves ta čas ostali organizirani. Pri svojem delu pa je imel Virmašan ves čas trdno oporo tudi v svoji ženi »Matki«, ki mu je bila vestna pomočnica pri njegovih čebelarških opravilih.

Od septembra 1926 je vodil tudi opazovalno postajo in vse podatke objavljal v Slovenskem čebelarju. Zelo zanimivi so bili podatki o beri in porabi medu v posameznih mesecih, ki jih je v posebnem diagramu objavljal v našem časopisu.

Očetov čebelnjak, grajen za čebelarjenje s kranjiči, mu je kmalu postal premajhen, zato je zgradil nov velik čebelnjak. Panje AŽ, s katerimi je vseskozi čebelaril, je izdeloval sam. Veliko mladih čebelarjev je prvi panj in navodila za čebelarjenje dobilo prav od Virmašana.

Za zasluge v razvoju čebelarstva je Janez Žontar prejel številna priznanja. Zveza čebelarških društev Slovenije mu je leta

1968 podelila odlikovanje red A. Janše I. stopnje. Čebelarstva družina in Medobčinska zveza čebelarstev Škofja Loka pa sta ga odlikovali z redom A. Janše II. oz. III. stopnje. Skupščina občine Škofja Loka mu je ob sedemdesetletnici delovanja našega društva podelila spominsko plaketo. Da je bilo njegovo ime znano in cenjeno po vsej Sloveniji in tudi izven nje, pa je dokazalo Čebelarstvo Ljutomer, ki mu je podelilo priznanje Ivana Jurančiča, in pred nekaj leti še Zveza čebelarstev Slovenije, ki mu je

podelila zlato spominsko plaketo.

Virmašanova priljubljenost je bila potrjena tudi z velikim spremstvom in končno še v poslovnih besedah, ki jih je v imenu naše organizacije in Zveze čebelarstev Slovenije spregovoril Vinko Krajnik.

V spomin na velikega moža in prijatelja so nam ostala njegova dela o čebelarstvu.

JANEZ MRAK
Čebelarstvo Škofja Loka

IZGUBILI SMO ČEBELARJA – HEROJA VINKA ROBKA

Rodil se je na Vinjem vrhu pri Beli cerkvi. Že kot mladenič je občutil krivičnost tedanje družbene ureditve, saj je moral vse do odhoda na služenje vojaškega roka

opravljati slabo plačana fizična dela. Tudi pri vojaki je okusil krutost tedanjega režima. Po več poskusih mu je uspelo pobegniti v Avstrijo in naprej v Nemčijo. Po nemškem napadu na Jugoslavijo se je vrnil domov in se takoj povezal z organizatorji oboroženega odpora. Že junija 1942 je postal komandir čete krškega partizanskega odreda. Oktobra 1942 je bil kot izreden borec in človek sprejet v KPJ.

Izkazal se je v mnogih bojih in akcijah, zato je bil ob ustanavljanju 9. SNOUB imenovan za namestnika njenega komandanta.

Odlikoval se je v bojih, ki jih je brigada bojevala leta 1943 in na začetku 1944 za Delnice, Ravno goro in Vrbovsko, še posebej v bojih pri Sv. Gregorju, kjer je bil težko ranjen.

»Robkova četa« je bila med NOB gotovo najbolj znana partizanska četa na Dolenjskem.

A Vinko Robek ni ljubil le pravice in vseh poštenih ljudi. Že v rani mladosti, ko je bil star 14 let, si je sam zbil svoj prvi čebelarški panj, sosed pa mu je dal čebele. Z njimi se je ukvarjal do odhoda v vojsko.

Druga svetovna vojna pa je to njegovo

aktivnost zavrla. Ko je bil leta 1951 zaradi težke invalidnosti upokojen, se je vrnil k svojemu konjičku – čebelarstvu. Nakupil si je panjev, vzgojil mnogo čebeljih družin in z ljubeznijo do čebel in čebelarstva »okužil« svojo družino, še posebno sina Zdravka. Zapustil mi je številne in zdrave čebelje družine, saj je bil kljub invalidnosti izreden čebelar.

Od ustanovitve je bil član Čebelarstva društva Šmarjeta–Škocjan, v katerem je bil aktiven, dokler mu je to omogočalo njegovo zdravje.

Za posebne zasluge pri razvoju slovenskega čebelarstva je bil odlikovan z redom ANTONA JANŠE II. stopnje.

Velika množica Dolenjcev, borcev NOV in mladine, med katerimi je bilo prav gotovo veliko čebelarjev, se je 23. maja 1986 za vedno poslovila od čebelarja, delavca, vojaka in heroja Jugoslavije Vinka ROBKA.

Od njega smo se poslovili z naslednjimi besedami:

»Kdor zemljo svojo ljubi kakor ti,
v spominu živel bo vse dni«

Čebelarstvo
Šmarjeta–Škocjan

FRANCE GOBEC

Čebelarji smo se 8. marca 1986 na pokopališču v Podtaboru poslovili od Franceta Gobca.

Pokojni France Gobec se je rodil leta 1925 v Ponovi vasi. S čebelarstvom se je začel ukvarjati šele pred nekaj

leti. Takoj se je vključil v čebelarstvo društvo, naročil revijo Slovenski čebelar in se udeleževal vseh predavanj. Ko je bil zaradi bolezni predčasno upokojen, je pred hišo naredil lep čebeljak in se temu delu še bolj posvetil. Čebele so mu poleg dela na zemlji pomenile veliko veselje, zabavo in sprostitve. Kolikor mu je dopuščalo zdravje, se je udeleževal tudi delovnih akcij. Vedno je izražal veliko željo po čebelarstvem strokovnem znanju. Imel je veliko smisla za to delo, žal pa ga je pri njem vseskozi ovirala bolezen. Smrt pa mu je prekrizala široko zasnovane načrte.

Čebelarstvo društvo
Grosuplje

LOJZE LAMPRET

3. junija 1986 je umrl ustanovni član Čebelarstva društva Grosuplje Lojze Lampret.

Rodil se je leta 1892 na Muljavi, kjer je preživel otroštvo in mladost.

Potem se je preselil na Gatino in postal vzoren gospodar na kmetiji. Navduševal se je tudi za čebelarstvo, zato si je priskrbel čebele in pri njih izkoristil vsak prosti trenutek. Prizadeval si je organizirati čebelarstvo, zato je v društvu aktivno deloval in opravljal zahtevne dolžnosti. Ko smo gradili čebelarški dom, je kljub visoki starosti aktivno spremljal delo in pomagal s svojimi bogatimi izkušnjami. Poleg tega je za čebelarški dom daroval veliko lesa. Za njegovo požrtvovalno delo ga je čebelarstvo društvo odlikovalo z redom Antona Janše II. stopnje.

Aktivnega in delovnega čebelarja bomo ohranili v trajnem spominu.

Čebelarstvo društvo
Grosuplje

JOŽE JANČAR

Čebelarji Čebelarstva društva Grosuplje smo se na šmarskem pokopališču poslovili tudi od Jožeta Jančarja.

Pokojni Jože se je rodil leta 1935, k članom

Čebelarstva društva Grosuplje pa se je pridružil leta 1962. Kot marljiv in delaven mizar je veliko pripomogel k napredku čebelarstva društva. Zelo aktiven je bil pri gradnji čebelarstva doma na Spodnjem Blatu in pri gradnji lesenega čebelnjaka za mlade čebelarje-krožkarje pri osnovni šoli Louisa Adamiča v Grosupljem. Jože se je udeleževal tudi vseh strokovnih predavanj ter poučnih ekskurzij.

Načrtoval je tudi gradnjo večjega čebelnjaka, žal pa mu je mnogo prezgodnja smrt prekrizala te načrte. Za požrtvovalno delo v našem društvu je prejel odlikovanje Antona Janše III. stopnje.

Marljiv, za marsikoga komaj opazen, pa vendar zelo pomemben član društva, nam bo ostal v trajnem spominu.

Čebelarstvo društvo
Grosuplje

VINKO KONJAR

Oktober smo se čebelarji Čebelarstva družine Naklo na pokopališču v Naklem poslovili od našega dolgoletnega člana Vinke Konjarja.

Čebelariti je začel kmalu po drugi svetovni vojni in čebelaril je vse do danes. Več let je bil zelo delaven odbornik, dober čebelar in prijatelj.

Takega bomo tudi ohranili v našem spominu.

Čebelarstva družina
Naklo

ALOJZ GREIF

12. avgusta smo se poslovili od Alojza Greifa, soustanovitelja in dolgoletnega predsednika ČD Hoče. Njegovo življenje je bilo izredno bogato in vsestransko, saj

se je amatersko ukvarjal tudi z zborovskim petjem, krajevno in občinsko samoupravo ter gasilstvom.

Pokojni Lojze se je rodil pred šestindesetimi leti v Hočah. Mladost je preživel v rojstnem kraju. Za čebelarstvo se je začel zanimati že zgodaj. Sprva je če-

belaril le z nekaj panji, hkrati pa se je pridno izobraževal s pomočjo domače in tuje literature. Tako je kmalu postal dober teoretik, zlasti pa še praktik z vzorno urejenim čebelarstvom. Svoje znanje je rad prenašal na mlajše čebelarje, katerim je namenjal posebno pozornost. Menil je, naj se s čebelarstvom ukvarja mlajši rod izobraženih čebelarjev, kajti le-ti bodo lahko kljubovali nadlogam, ki prihajajo nad čebelarstvo. Z njegovo pomočjo so bili ustanovljeni čebelarski krožki na sosrednjih osnovnih šolah, ki sedaj uspešno delujejo.

Za vsestransko prizadevno delo je prejel več pohval in priznanj, med njimi tudi odlikovanji A. Janše III. in II. stopnje.

ČD Hoče
pri Mariboru

LOJZE NEMEC

Pretrpela nas je vest, da je 7. oktobra 1986 v 76. letu starosti umrl dolgoletni član ČD Radenci Lojze Nemeč.

Bil je ustanovitelj našega čebelarskega društva, dolgoletni predsednik društva ter večletni predsednik Zveze čebelarskih društev Gornja Radgona. Že v rani mladosti se je pri svojem očetu naučil čebelarjenja ter pozneje, kljub napornemu delu pri svoji zidarski obrti, začel tudi sam vzorno čebelariti. Čebelarsko društvo Radenci mu je hvaležno, da ima tako lep čebelarski dom, saj je z organizacijo, s svojim delom in materialom zelo veliko prispeval. Na njegovo pobudo so pri OŠ Radenci in OŠ Kapela ustanovili tudi čebelarska krožka, ki še danes vzorno delujeta. Kot predsednik društva si je prizadeval, da je med članke pridobil vse čebelarje s svojega področja. To ima danes 38 članov. Prav tako si je prizadeval, da so vsi člani postali naročniki čebelarskega časopisa. Ko je bil predsednik Zveze čebelarskih društev Gornja Radgona, so čebelarji razvili tudi prapor zveze. Kljub dolgoletni bolezni je bil do svoje smrti vseskozi aktiven član ter predsednik nadzornega odbora društva. Za

njegovo nesebično delo v čebelarstvu ga je ZČD Slovenije odlikovala z redom Antona Janše I. stopnje.

Čebelarsko društvo
Radenci

IVAN LESJAK

Ko so bile čebele na višku razvoja, sta se ČD Vinska gora in Občinska čebelarska zveza Žalec, poslovila od svojega člana Ivana Lesjaka.

Rodil se je 1915 v kmečki družini. Izučil se je za gozdarja in je svoje delo vestno opravljal. V veliko veselje pa so mu bile čebele, saj je začel čebelariti že s 15. leti. Čebelaril je vse do svoje smrti.

Kot dober čebelar je rad pomagal in svetoval ter si prizadeval za obstoj družine, saj je bil dolgoletni predsednik in član upravnega odbora. Za svoje delo je prejel odlikovanje Antona Janše II. in III. stopnje.

Ohranili ga bomo v hvaležnem spominu.

Čebelarska družina
Vinska gora

SLAVKO VRABIČ

Sredi septembra smo se tržiški čebelarji poslovili od našega člana Slavka Vrabiča. Bil je velik ljubitelj narave – čebelar in lovec. Veliko si je prizadeval za napredek čebelarstva. Čebelaril je z okoli 30 panji. V društvu je bil predsednik in tajnik, nazadnje pa več mandatnih dob član nadzornega odbora. Za delovanje in prizadevnost ga je društvo odlikovalo z odličjem Antona Janše z III. in II. stopnjo.

Kot dobrega čebelarja ga bomo ohranili v lepem spominu.

Čebelarsko društvo
Tržič

SEZNAM PREDAVATELJEV

inž. MARJAN DEBELAK: Teoretične in praktične osnove intenzivnega čebelarjenja v AŽ zakladami, Ulica pohorskega bataljona 85, Ljubljana;
JANKO BOŽIČ: Biologija čebel, Medonosne rastline, Čretež 3, Krško;
FRANC LOKAR, dipl. vet.: Čebelje kužne bolezni, Predpisi glede zdravstvenega varstva čebel, Živinorejsko veterinarski zavod Gorenjske, I. Slavca 1, Kranj;
VINKO PIPAN, dipl. vet.: Čebelje bolezni, Hošimihova 11/62, Ljubljana;
mag. Franc JAVORNIK, dipl. vet.: Čebelje bolezni in zdravstvena zaščita, Partizanska 9, Grosuplje;
prof. dr. JOŽE RIHAR, Razvoj čebelje družine in varoe, zakonitosti njenega prehajanja v zalego, zatiranje. Razlike v čebelarjenju v AŽ in LR panjih. Selekcija čebel – včeraj, danes, jutri, Rožna dolina, Cesta XIX/2, Ljubljana;
JOŽE ROTAR, Tehnologija čebelarjenja v AŽ panjih, Premeščanje čebel na kratke razdalje. Priprava čebel na pomladansko pašo in priprava pogač za hiter spomladanski razvoj, Črtomirjeva 11/III, Ljubljana;
PAVLE ZALETEL, prof.: Čebelarjenje v AŽ in LR panjih. Pomen pravočasnih opravil pri čebelah. Preprečevanje rojenja, Terpinčeva 94, Ljubljana;
DUŠAN MEDVED, Tehnologija čebelarjenja. Čebelje bolezni in varooza. Čebelarjenje v LR panjih. Čebelarjeva oprema, Linhartova 64/28;
JOŽE BEŠVIR, dipl. vet.: Čebelje bolezni, Kneza Koclja 5, Ormož;
ANTON ROZMAN, Tehnologija čebelarjenja, Ukrepi za zatiranje varooze, Gotovlje 128, Žalec;
IVAN ESENKO, Vzreja matic, Devova 11, Ljubljana;
FRANC inž. ŠIVIC, Ulica padlih borcev št. 31, Ljubljana;
JOŽE inž. BABNIK, Velika čolnarska 3, Ljubljana;
JANEZ GREGORI, Podkoren, Kranjska gora;
JANEZ prof. MIHELČ, Cankarjeva 3, Ljubljana.

Komisija za zdravstveno zaščito čebel priporoča čebelarjem organizacijam, da se za predavanja o čebeljih boleznih dogovorijo z veterinarji ali drugimi strokovnjaki sorodnih strok. Vodstva čebelarjskih organizacij naj se o predavanjih in o višini honorarja dogovore neposredno s predavatelji. Poprečni honorar za eno predavanje (2–3 uri) znaša pri sorodnih organizacijah 20.000 din in povračilo potnih stroškov.

POZIV VSEM VZREJEVALCEM MATIC

Vse vzrejevalce matic, ki leta 1986 niso imeli registriranih vzrejevališč, pozivamo, da vzrejo in prodajo matic pismeno prijavijo na Kmetijski inštitut Slovenije, Hacquetova 2, Ljubljana, najkasneje do 1. februarja 1987.

Prav tako pozivamo vse registrirane vzrejevalce matic, ki se v letu 1987 ne nameravajo več ukvarjati z vzrejo in prodajo matic, da do 1. februarja odjavijo svojo dejavnost na gornji naslov.

Vsi vzrejevalci matic morajo vzrejo matic obvezno prijaviti tudi področnemu veterinarskemu inšpektorju, in to takoj, da bo lahko pravočasno odvzel vzorce zimskih čebeljih mrtvic za pregled na pršičavost in nose mavost. Ta pregled bo za vzrejevalce opravljal VTOZD za veterinarstvo v Ljubljani. Inšpektor pa bo spomladi organiziral tudi pregled družin na hudo gnilobo čebelje zalege.

Vse vzrejevalce matic opozarjamo, da jim v letu 1987 ne bomo dovolili vzreje in prodaje matic, če vzrejališča ne bodo pravočasno prijavili in registrirali pri Kmetijskem inštitutu Slovenije, ga prijavili veterinarski inšpekciji ter si do prihoda komisije preskrbeli ustrežna potrdila o zdravstvenem stanju, plinjenju proti varoozi in pasemski čistosti čebeljih družin.

KOMISIJA ZA PREGLED PLEMENIŠČ ZA VZREJO ČEBELJIH MATIC
PRI REPUBLIŠKEM KOMITEJU ZA KMETIJSTVO GOZDARSTVO
IN PREHRANO SR SLOVENIJE

NOVOLETNA NAGRADNA KRIŽANKA

DEJAVNI PL. KONTAS	SLOVENSKE ČEBELARJE NIZARJE	MEGLJA NAPRAVA	VNITRE SKLEPA	BOLOGI GLAS	ŽIVALSKI VRT (DEJAVNI)	NILERIJI ALEKSIS DANVNIK	GLAVNO MESTO KORUŽICE	SPONKA ZA LASK	CORPS CONSAL. TURKI	IZVREŠNI ODBOR	ZČDS KLOVNIH	GLAVNO MESTO MURŠKOTURSKO	GORSKI	PAVLONA	MESTO NA NETO- ZANSKER
ŠAMPI- ONI											ČLOVEK Z VIL OŠE BOGAR PRAVKA				
ČREBLJI ZATEJA- VEČ															
NAVDUŠE- NEC										GOROVJE V AZIJI					
VOPITEL/ TV ODPAJE				AMERIŠKI NEMSI FILMOV	GERAP NANJE				NEKJAVNA MESTO V TANU V MORSTROB	PORTUGAL IN AVSTRJA				MATER. ZORE BONKAR	
CINOSOV AYTO				KONKATI- NEC V KOSKA KVAJENJE							ZELIČOV KROB Z NI KOSKA PRITENAM				
DVA PARA										LJUBKA PASTIRKA V PANJA			BONKAR MILARSKO KROBIE		
NAUK O NRAVEN					LUKA Y ZDA PARADIŽ									OTNAKA EPANJE KAVI KVA PRAVA	
SRP				TURŠIJA FRISTAS KASIZMA				UREZENNA KA KREMB							
FRBIJ				KLIMATSKI SILNOSTNI NEMANITI KRAVNIKI			GLAVNO MESTO DO JAMEN					BOVANK			PISEK
LJUBSKIM BURG		ČRDLJE DIVALIČEN OPTIČEN PAJZARJE					AGENCIJA DOLA V GOSTIŠTNI KRAVJE				KATALIN ZAJEMEK				URAVNO- VEDENJA
SVETI BLK					OSNOVNI MATEM. POJEM	POSREVA GLASBENI INSTROM					VSTRE SOBIVA PREDST. RASTILNA				
FIZIKALNI POJEM (TRAKCION)								INTELEK	POD IL KREMLJE JAR KON- VEŠČINA				ČATA EKAVIČKA FRITISKA	SONGLADN VSTA PANJA	
OKUSEN								DVA DOL- KINJA S SVERKA							
ZDRELEN RODITELJ V KAPITAL							MESTO V SVICI PREDLOG								
JRUPIJ		POVI SAB		PEROZNO SREDNJO KRAVJE					KUTINA POČIYEK		MESTO V ITALIJI KRAVJE KROB				
EDEN INDIJSKIM JEZIKOV						MEDEKOV BLEDLEK IZSESO- VALNIJE									
DEŽEVNA ZALOŽBA SLOVENIJE				LESKOVAC EI NIS PREJE			MEJNA ERKA MED NLI IN ZEM					ŽENSKO IME (JURKOV)			
RADIJ		POJAVI KONKATI DOLGA M VIDA					VESTA KRO V PUSNI KOS PO- HISTVA							DNA NA- SIR TV NIS	
ŽLEB V SOPU					ESTENEC				PIVO KROB PREDLOK ZAJEMEK					ORIENTAL DOL SLIKA PASTIRIJ ANDREJ	
HUD STRES				TRIFAVA ZA KROBNI KROBNI KROBNI							POSTOR			LOTJE KAVAR. KROBNI KROBNI	
PREDVAL PANJA					BOO EG. KROB KROB					LUKA NA ZAJEMEK STEVNIK					
VZKLIK			TUJE Z. IME ZACRINK KROBNI											EDDIO KROBNI KROBNI KROBNI	
JUNJAN PRAVILNO PODSTIJE														TOVA ČAKA AMPER	

Med pravilnimi rešitvami, ki jih najkasneje do 1. 2. 1987 pošljite na naslov ZČDS, Can-
karjeva 3, Ljubljana, bomo izžrebali tri nagrajence. Nagrade, ki jih je prispeval Hp Medex,
so:

1. nagrada: kadilnik,
2. nagrada: deset satnik AŽ,
3. nagrada: pajčolan.

Izid žrebanja bo objavljen v Slovenskem čebelarju št. 3/87.

**Srečno novo leto
in uspešno sodelovanje v 1987. letu
želi vsem čebelarjem**

HMEZAD ČEBELARSKA ZADRUGA

PREDAVANJA

Čebelarско društvo občine Ljubljana-Center vabi čebelarje in ljubitelje čebel na naslednja predavanja:

1. Jože BREGAR: Pospeševanje spomladanskega razvoja čebel v četrtek, 5. 2. 1987 ob 17. uri
2. Lojze KASTELIC: Moj način čebelarjenja v četrtek, 12. 2. 1987 ob 17. uri
3. Dušan MEDVED:
inž. Franc ŠIVIC: Opraševanje sadnega drevja
Pomembnejše paše v Jugoslaviji v četrtek, 19. 2. 1987 ob 17. uri, predavanje z diapozitivi
4. mag. Jože JENKO, mag. Franc JAVORNIK, prof. Edi SENEGAČNIK,
Dušan MEDVED, dipl. vet. Vinko PIPAN, Franc JERAS:
Okrogla miza o varoozi v četrtek, 26. 2. 1987 ob 17. uri.

Predavanja bodo v dvorani poslovne stavbe »ISKRA«, Trg revolucije 3, Ljubljana (vhod z vzhodne strani – nasproti Ljubljanske banke).

ČEBELARSKO DRUŠTVO
Občine Ljubljana-Center

Casopis izhaja vsakega 1. v mesecu.

Izdaja ga Zveza čebelarških društev Slovenije, Cankarjeva c. 3, 61000 Ljubljana. Telefon: 210-992.

Izdajateljski svet: Andrej Petelin, predsednik; člani: inž. Alojz Podjavoršek, Janez prof. Mihelič, inž. Jože Babnik, Lojze Kastelic, Boris Slavec, Marjana Hönigsfeld, dr. Jože Korošec
Uredniški odbor: prof. Janez Mihelič, Jože Babnik, Lojze Kastelic, Martin Mencej, Franc Javornik, Franček Šivic, Boris Slavec, Jože Bregar

Odgovorni urednik: inž. Jože Babnik

Glavni urednik: prof. Janez Mihelič

Lektorica: prof. Nuša Radinja

Glavni in odgovorni urednik Biltena Hp Medex – Boris Slavec

Letna naročnina za nečlane 6.000 din. za tujino 13 USA dolarjev.

Cena za posamezno številko je 600 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo.

Reklamni oglasi: cela stran – 79.000 din, pol strani 42.000 din, četr strani 22.000 din. Popusti za 3- do 5-kratno objavo 10 odstotkov, za 6- 10-kratno objavo 20 odstotkov, za celoletno objavo 30 odstotkov. Splošni oglasi: beseda 140 din. Člani imajo pravico do enega brezplačnega oglasa do 20 besed v tekočem letu. Za vsako naslednjo besedo plačajo po veljavnem ceniku 140 din. Članarina znaša 3.900 din in 10 din od panja, s članarino je plačan tudi Slovenski čebelar.

Št. žiro računa pri SDK v Ljubljani, Miklošičeva c.: 50101-678-48636

Devizni račun št.: 50100-620-107-010-30960-943

Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo št. 421-1/74 je časopis oproščen temeljnega davka od prometa proizvodov.

Tisk: Tiskarna KURIR, Ljubljana

Rokopisov ne vračamo.

hp**medex
ljubljana**

Miklošičeva 30

telefon: 316 455
321 664

telex: 31529 yu Medex

tekoči račun: SDK
Ljubljana
50100-601-10404

PANJI

Panji so izdelani iz kvalitetnega smrekevega, topolovega ali lipovega lesa, ravno tako tudi satniki.

V sredini AŽ panja je lesen okvir z vdolano matično rešetko, ki loči panje v dve enoti, plodišče in medišče. Matična rešetka matično fizično izolira v plodišču, to pa nam omogoča pridobivanje čistega medu v medišču.

Satniki ležijo na kovinskih palicah. Razmik med satniki določajo kovinska razstojšča, ki so pritrjena na notranji prednji strani panja in okviru okenca oziroma pitalnika. Na zadnji strani plodišča je v okence vgrajen Vukeličev pitalnik. V mediščnem okencu je vdolana mreža za prezračevanje, lahko pa jo nadomestimo s pitalnikom. Na vratih sta na zgornji in spodnji strani loputi, ki sta pritrjeni s sklepnimi sponami; ob prevozih čebel na pašo ju odpremo navznoter in tako dosežemo optimalno prezračevanje.

Langstroth-Rootov (LR) panj je sestavljen iz treh naklad ter podnice, pitalnika, okvira s prezračevalno mrežo in pokrova, zavarovanega s pločevino. Izboljšan je z vdolano mrežo proti varozi. Prednost vdolane mreže je, da jo lahko vstavimo v podnico, ne da bi morali vzdigovati naklade. V vsaki nakladi je deset standardnih LR satnikov. Naklade so povezane med seboj z avstralskimi sponami. Spone so izdelane iz dekapirane, galvansko zaščitene pločevine. Pitalnik sestavljata dve leseni posodi, tako da lahko čebele krmimo bodisi s sladkorno raztopino ali sladkornim testom.

Na zalogi imamo:

- art. 101 panj AŽ 11 S - grom
- art. 102 panj AŽ 10 S z osmukalnikom
- art. 103 panj AŽ 10 S
- art. 104 panj AŽ 9 S
- art. 105 panj AŽ 7 S - prašilček
- art. 106 panj AŽ 5 S - prašilček
- art. 108/a Langstroth-Root (LR)

Vse panje lahko kupite v naših poslovalnicah ali pa jih naročite pismeno.

